PUNAMUSTA LIEKKI

RADIKAALIVASEMMISTOLAINEN AIKAKAUSLEHTI

Nro 25 | ISSN 3087-7105 | Printtilehden tilaaminen: tilaukset.punamusta@proton.me
Uutisvinkit & korjauspyynnöt: punamusta.liekki@proton.me | Lokakuu 2026

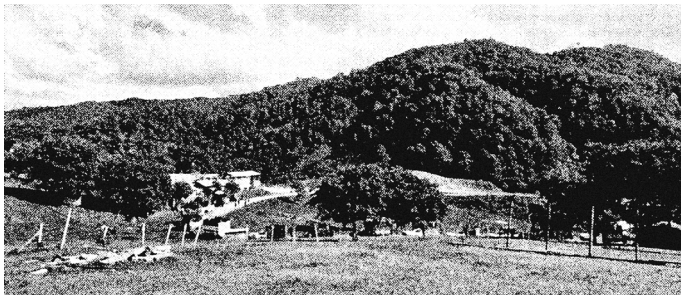
Julkaisija: TAIVO (www.taivo.org)
Vastaava päätoimittaja: Tuomas Kuusniemi
Toimitus: punamusta.liekki@proton.me
Kuvatoimitus ja taitto: Onni Storm
Lue netissä osoitteesta: taivo.org/punamustaliekki
VASTUULLISTA JOURNALISMIA

BREAK THE CHAIN -AKTIOLEIRI TANSKASSA TOI YHTEEN SATOJA TAISTELUSSA FOSSIILIKAPITALISTISTA TUOTANTOKETJUA VASTAAN

Pohjoismaisen Ilmasto-oikeudenmukaisuuskoalition järjestämällä leirillä tehtiin useita aktioita ympäristölle haitallisia ja ihmisoikeuksia loukkaavia suuryrityksiä vastaan. Kaksiosainen leiri majoitti osallistujia eri puolilta maailmaa ensin Thylejrenin kylässä ja sitten Muldin maatilakollektiivissa. Sivu 3

Terveisiä Zapatistikapinan sydämestä

Punamusta Liekki vieraili elokuussa Meksikossa Chiapasissa zapatistiliikkeen järjestämässä *Taiteen, vastarinnan ja kapinan kohtaamiset -tapahtumassa*. Kolmen viikon reissuun mahtui mutkia, mutta matkamuistoiksi jäi inspiroivia tarinoita ja kokemuksia vastarinnan rakentamisesta, autonomisesta järjestäytymisestä ja yhteisön huolenpidosta. Sivu 5

PUHEENVUORO: US-TEKNOJÄTIT, TEKOÄLY JA IHMISKUNNAN KOHTALO

Sivu 9

J'Accuse...!

SUOMALAINEN VASEMMISTO EI KYKENE VASTUSTAMAAN FASISMIN UUTTA NOUSUA

Fasismin uusi nousu on kiistaton tosiasia. Suomalaiselta vasemmistolta puuttuu johdonmukainen strategia sen vastustamiselle. Tämän numeron J'accuse...!-palstalla käydään läpi, miksi reformistisen vasemmiston yritykset estää fasismin nousu valtaan ovat pitkällä tähtäimellä toivottomia, hyödyntäen marxilaisen Rajani Palme Duttin teosta *Fascism and Social Revolution*. Sivu 11

Intian anarkistit: "Älä astu yöhön sovinnolla"

Punamusta Liekki lähestyi Intiassa toimivia libertaarisosialisteja kysymyksillä. Sivu 16

Oulussa juhlittiin Vammaisten Pridea!

Sivu 14

MIELIVALLATON: Työväenliike tarvitsee hullujen vapautuksen politiikkaa Sivu 17

PÄÄKIRJOITUS

MITÄ ME TEHDÄÄN?

LOKAKUU

Punamustan Liekin kesätauko on ollut pitkä ja tuonut muutoksia: työn määrää on tarkisteltu ja jaettu uudelleen, prosesseja pohdittu ja velvollisuuksia vaihdeltu. Kukaan säännöllinen lukija ei varmaan ole yllättynyt tästä, sillä alkuaikoihin verrattuna jo pelkkä sivumäärän kasvu on ollut huomattava, sisällön kunnianhimoisuudesta puhumattakaan.

Pitkän kesätauon alussa ei toimituksessa voitu olla miettimättä mitkä aiheet olisivat menettäneet ajankohtaisuutensa. Jos olisimme porvarillista logiikkaa seuraava julkaisu, huoli olisi suuri siitä, että merkittävät, raflaavat jutut (ja niiden tuomat klikkaukset ja ostotapahtumat) menisivät sivu suun. Mutta vallankumouksellisesta vasemmistovinkkelistä tämä on vähäisin peloistamme.

Vallankumouksellisuus tarkoittaa sitä, että ymmärrämme järjestelmien tärkeyden. Ymmärrämme, että mopoteinejä hengenvaarallisesti kiilaavat poliisit eivät ole yllättäviä. Ymmärrämme, että kun urapoliitikot heittävät valtion rahoja vastuuttomasti puoluetovereiden rakennushankkeisiin, kyseessä ei ole poikkeus. Ymmärrämme, että imperialistien puheet rauhasta eivät ole uskottavia.

Ymmärrämme, että kaikki nämä ovat saman tuhoisan koneen puksutusta sen tehdessä mitä se aina tekee, vailla mieltä tai harkintaa: voittoa omistavalle luokalle.

Koneen kidassa on helppo unohtaa että parempi tulevaisuus on mahdollinen. Jos sen melussa ja savussa ei erota muuta kuin yksittäistapauksia, toivo katoaa helposti. Vallankumouksellisen median tehtävä on auttaa hahmottamaan asioita laajemmin. Toivo löytyy vihollisen heikkouksista ja tovereiden kamppailuista, ja kummatkin pitää tuoda esiin hämyisen hälyn keskeltä.

Kertokaa haasteistanne, häviöistänne ja voitoistanne tovereille. Jakakaa kokemuksia kupposen ääressä, tämänlaisten julkaisujen sivuilla tai missä tahansa heitä tavoitatkaan. Tieto ja toivo ilman toimintaa on merkityksetöntä, ja toiminta ilman tovereita on ponnetonta.

Break the Chain -aktioleiri pyrki murtamaan fossiilikapitalistista tuotantoketjua Tanskassa

Sini H, Lumi Suomi

Pohjoismaisen Ilmasto-oikeudenmukaisuuskoalition järjestämällä leirillä tehtiin useita aktioita ympäristölle haitallisia ja ihmisoikeuksia loukkaavia suuryrityksiä vastaan. Kaksiosainen leiri majoitti osallistujia eri puolilta maailmaa ensin Thylejrenin kylässä ja sitten Muldin maatilakollektiivissa.

Thylejren on hippikulttuuria ylläpitävä, alle sadan asukkaan kyläyhteisö Tanskan Jyllannissa. Se sai alkunsa 1970-luvulla, kun Det Ny Samfund (The New Society) -niminen ryhmä leiriytyi löytämälleen tyhjälle maa-alueelle aikomuksenaan järjestää paikassa festivaali. Osa asukkaista rakensi itse pitkäkestoisempia asumuksia ja jäi leiriin talven ajaksi, minkä myötä Thylejrenistä kehittyi sen nykyinen, noin 70 asukkaan kyläyhteisö.[1]

Leirin ensimmäisellä puoliskolla Thylejren majoitti tiluksillaan noin 300 henkilöä. Osallistujia oli laajasti eri puolilta Pohjoismaita ja Eurooppaa, mutta myös Euroopan ulkopuolelta.

Gårdkollektivet Muld on 11 ilmastoaktivistin muodostama, maatalouden rakenteellista muutosta tavoitteleva maatilakollektiivi Sjellandin saarella Tanskassa. Kollektiivi harjoittaa *uudistavaa maataloutta,* mikä tarkoittaa luonnon ekosysteemejä jäljittelevää vaihtoehtoista viljelytapaa. Muld kasvattaa tiluksillaan runsaasti erilaisia hedelmiä ja kasviksia ja haaveilee, että voisi joskus viljellä maata omavaraisesti ja toimittaa vihanneksia kaupungissa asuville aktivisteille. Muld aikoo myös muuttaa puolet 5,5 hehtaarin tiluksistaan mahdollisimman monimuotoiseksi metsäksi.[2][3]

Muld majoitti leirin toisella puoliskolla noin 300 henkilöä.

Felics Lindberg Pedersen

Konttorin seiniä sotkettiin verenpunaisella maalilla.

TERMA

Break the Chainiin (BTC) osallistuvien ensimmäinen aktiokohde oli TERMA. Tämä aktio ei ollut BTC:n järjestämä, mutta useat leirille osallistuvat olivat mukana. Järjestäjätaho haluaa pysyä anonyymina. TERMA on tanskalaisomisteinen suuryritys ja merkittävä F-35-hävittäjien osien valmistaja[4]. Se tekee läheistä yhteistyötä amerikkalaisen Lockheed Martin -suuryrityksen kanssa, joka toimittaa F-35-hävittäjiä muun muassa Israeliin[5][6][7]. Israelin asevoimat ovat National Security Journalin mukaan itse kertoneet käyttäneensä F-35-hävittäjiä Gazassa[8].

Maanantaina 10.8. aamuyöllä klo 2.00 jälkeen mielenosoittajat roiskuttivat verenpunaista maalia Terman pääkonttorin seinille Tanskan Lystrupissa. Lisäksi paikalle jätettiin lappuja, joissa syytettiin Termaa osallisuudesta kansanmurhaan. Kaikki aktioon osallistuneet 141 ihmistä pidätettiin, mutta vain noin 20 heistä vietiin putkaan. Paikallaolijoiden mukaan poliisi käytti voimakasta väkivaltaa mielenosoittajia kohtaan. Osalle putkaan viedyistä tehtiin lainvastaisia alastontarkastuksia *(engl. strip search)*, joissa pidätetyn kaikki vaatteet riisutaan ja ruumiinaukot tutkitaan. Osalta myös evättiin pääsy vessaan.

Mielenosoittajien vaatimuksena Termalle oli, että se lopettaisi F-35-hävittäjien osien tuotannon ja täten katkaisisi osallisuutensa Israelin suorittamaan kansanmurhaan Gazassa.

CHEMINOVA/FMC RØNLAND

Entinen Cheminova, nykyinen FMC Rønland, on tanskalainen suuryritys, joka tuottaa maatalouskemikaaleja. BTC:nin edustajan mukaan Cheminova/FMC Rønland myy Tanskan ulkopuolelle myrkyllisiä torjunta-aineita, jotka ovat kiellettyjä EU:n alueella. BTC:nin edustaja kertoo, että YK:n mukaan noin 200 000 ihmistä kuolee vuosittain torjunta-aineiden aiheuttamiin akuutteihin myrkytyksiin. Edustajan mukaan tehtaat myrkyttävät edelleen niitä ympäröiviä maaperiä[9].

Torstaina 13.8.noin 200 mielenosoittajaa blokkasi Cheminovan/FMC Rønlandin tehtaan rekkaliikennettä Tanskan Lemvigissä. Blokki kesti noin 5 tuntia, ja tehdas suljettiin koko päiväksi. Lisäksi poliisi oli pitänyt suuria osia tuotannosta suljettuna

koko viikon ajan, koska he tiesivät odottaa aktiota, mutta eivät tienneet milloin se tapahtuisi. Samaan aikaan kun muut blokkasivat rekkoja, viisi mielenosoittajaa kiipesi tehtaan aidan yli ja kaivoi saastuneesta maaperästä näytteitä, jotta ne voitaisiin lähettää tutkittavaksi. Maaperänäytteiden ottajat pidätettiin, mutta näytteet saatiin onnistuneesti talteen.

Mielenosoitus oli BTC:in järjestämä. Sen vaatimuksena oli kansallinen kielto EU:ssa kiellettyjen torjunta-aineiden valmistukselle, kauppaamiselle ja viennille Tanskassa.

1.9. FMC ilmoitti sulkevansa Rønlandin tehtaan vuoden 2026 loppuun mennessä[10]. FMC:n mukaan päätös on tehty siksi, ettei tehdas ole enää taloudellisesti kannattava. Tehtaan noin 400 työntekijää jäävät työttömäksi. FMC on ilmoittanut puhdistavansa tehtaan saastuttamaa pohjavettä yhteistyössä paikallisten viranomaisten kanssa, mutta ei ole vastannut tanskalaisen Danish Dream -lehden toimittajan kysymyksiin siitä, miten työ on aikataulutettu tai kauanko puhdistustyötä jatketaan tehtaan sulkemisen jälkeen[11].

KALUNDBORGIN ÖLJYNJALOSTAMO

Kalundborgin öljynjalostamo kattaa 15% Tanskan energiantuotannosta. Se on siis Tanskan suurimpia öjynjalostamoita ja tuottaa BTC:n edustajan mukaan paljon ilmaston kuumenemista kiihdyttäviä päästöjä[12].

BTC:in organisoimassa mielenosoituksessa maanantaina 17.8. noin 200-300 kansainvälistä leiriläistä ja paikallista kokoontui öljynjalostamon eteen osoittamaan mieltään. Mielenosoituksessa ei käytetty kansalaistottelemattomuutta, eikä näin ollen ketään otettu kiinni.

Mielenosoituksessa vaadittiin, että Tanskan tulisi tulla vähemmän riippuvaisiksi fossiilisista polttoaineista. Öljylupien myöntäminen Tanskan maaperällä pitäisi BTC:nin edustajan mukaan lopettaa välittömästi. Fossiilisektorilla työskenteleville pitäisi BTC:in mukaan taata vihreä työpaikka, jotta he eivät menettäisi työtään fossiilista sektoria purettaessa. Edustajan mukaan Kalundborgin tulisi lopettaa hiilidioksidin talteenotto ja varastointi -menetelmän käyttö, sillä se on tarkoitettu käytettäväksi ainoastaan viimesijaisena vaihtoehtona. Lisäksi edustaja toteaa, että menetelmää käytetään öljynjalostamon viherpesemiseksi, sillä sen käyttö ei tee fossiilisten polttoaineiden tuotantoa jatkavasta öljynjalostamosta ympäristöystävällistä. Edustajan mukaan menetelmää ei myöskään kuulu käyttää suojelluilla vesi- tai maa-alueilla, niin kuin Kalundborg tällä hetkellä hänen mukaansa tekee[12].

FLSMIDTH

Tanskan Kööpenhaminassa perustettu FLSmidth on maailman suurimpia kaivoslaitteiston osien valmistajia. BTC:in edustajan mukaan se ei ole julkisuudessa erityisen tunnettu, mutta se myy laitteistoa noin 500 eri hiilikaivokselle ympäri maailmaa. Se on myynyt BTC:nin edustajan mukaan laitteistoa kaivoksille, joissa tapahtuu räikeitä ihmisoikeusloukkaksia. Edustajan mukaan hiilikaivostoiminnalla on yleisesti negatiiviset ympäristövaikutukset niin paikallisesti kuin globaalistikin.

BTC organisoi torstaina 21.8. mielenosoituksen, jossa oli tarkoitus mennä sisään FLSmidthin konttoriin Kööpenhaminassa ja toteuttaa performatiivinen aktio, jossa mielenosoittajat "louhisivat" yrittäen löytää FLSmidthin vastuullisuuslupauksien täyttymyksiä törmäten vain yhä uusiin ihmisoikeusrikkomuksiin. Poliisi kuitenkin pysäytti mielenosoittajat ennen kuin he pääsivät sisään, joten mielenosoitus toteutettiin konttorin ulkopuolella. Mielenosoituksessa oli noin 200 osallistujaa, joista kolme poliisi otti kiinni.

Protestin tavoitteena oli BTC:in mukaan nostaa tietoisuutta FLSmidthin ihmisoikeusloukkauksista ja ympäristön saastuttamisesta. Protestoijat vaativat Tanskan valtiota puuttumaan FLSmidhtin toimintaan[13].

MAERSK

Maersk on tanskalaisomisteinen globaali logistiikkayhtiö. Se kuljettaa Israeliin muun muassa F-35-hävittäjien osia, taktisia ajoneuvoja, panssaroituja tankkeja ja tykistöjärjestelmiä. Palestiinan Nuorisoliikkeen (engl. Palestinian Youth Movement) mukaan Israelin asevoimat käyttävät tätä välineistöä palestiinalaisten kansanmurhaan Gazassa ja muilla palestiinalaisalueilla. Palestiinan Nuorisoliikkeen organisoima Mask off Maersk-kampanja pyrkii paljastamaan ja katkaisemaan Maerskin siteet Israeliin.[14]

Mask off Maersk organisoi mielenosoituksen perjantaina 21.8. keskipäivän aikaan Kööpenhaminassa Maerskin pääkonttorin läheisyydessä. Paikallaolijoiden mukaan mielenosoitukseen osallistui noin 300 ihmistä, joista noin 60 käytti black block -taktiikkaa eli he pukeutuivat

Felics Lindberg Pedersen

Konttorin seiniä sotkettiin verenpunaisella maalilla.

mustaan ja peittivät kasvonsa näyttääkseen keskenään mahdollisimman samalta. Mielenosoittajat blokkasivat Maerskin konttorin edessä olevaa autotietä noin puolentoista tunnin ajan, ja marssi keskustassa blokaten muitakin teitä. Poliisi ei yrittänyt purkaa blokkia eikä pidättänyt mielenosoituksessa ketään, mutta profiloi ja pysäytti mielenosoituksen jälkeen ainakin kaksi yksittäistä osallistujaa. Toinen heistä pidätettiin.

Mielenosoituksen vaatimuksena oli, että Maersk lopettaisi asejärjestelmien ja niiden osien kuljetuksen Israeliin.

Artikkeli on kirjoitettu yhteistyössä leirille osallistuneiden henkilöiden kanssa.

Felics Lindberg Pedersen

”Maersk hyötyy kansanmurhasta.”

Lähteet:

[1] Justin Claderon, CNN: *What Happened to Christiana's Dream to Become Copenhagen's Hippie Paradise?* 10.8.2019

[2] *Muld,* muld.ukrudt.net

[3] Newson, Civita, Frankel-Goldwater, Bartel, Johns: *What Is Regenerative Agriculture? A Review of Scholar and Practitioner Definitions Based on Processes and Outcomes,* 26.10.2020

[4] *A Global Supplier to the Revolutionary F-35 Lightning II,* terma.com

[5] *Terma and Lockheed Martin Sign Memorandum of Understanding,* terma.com. 5.8.2025

[6] Dan Williams, Reuters: *Israel may halve second order of F-35 fighters: minister* 17.11.2014

[7] Amir Bohbot, Jerusalem Post: *Israel makes dramatic upgrades to military plans to attack Iran,* 8.5.2022

[8] Jack Buckby, National Security Journal: *Israel Used the F-35 Fighter In 'Beast Mode': Here's What That Means,* 16.8.2025

[9] Den Grønne Ungdomsbevægelse & Nordic Climate Justice Coalition spokesperson, instagram.com

[10] Cheminova | Closure | Factsheet, europa.eu

[11] Ascar Ashleen, the Danish Dream: *Cheminova Site Cleanup to Continue after 2026 Closure,* 2.9.2026

[12] Klimabevægelsen i Danmark & Nordic Climate Justice Coalition spokesperson. instagram.com

[13] Den Grønne Ungdomsbevægelse & Nordic Climate Justice Coalition spokesperson. instagram.com

[14] Mask off Maersk, maskoffmaersk.com

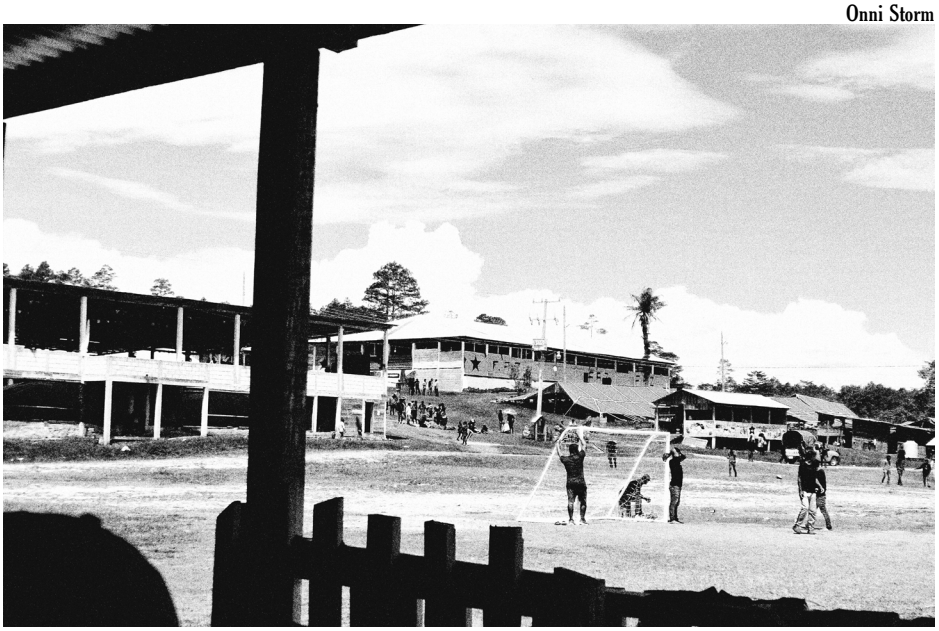
PUNATÄHTI MEKSIKON YLLÄ

REPORTAASI MATKASTA ZAPATISTIKAPINAN SYDÄMEEN

Onni Storm, Jiko Kylén

Punamusta liekki vieraili elokuussa Meksikossa Chiapasissa zapatistiliikkeen järjestämässä *Taiteen, vastarinnan ja kapinan kohtaamiset* -tapahtumassa. Kolmen viikon reissusta matkamuistoiksi jäi inspiroivia tarinoita ja kokemuksia vastarinnan rakentamisesta, autonomisesta järjestäytymisestä ja yhteisön huolenpidosta.

Onni Storm

Jalkapallo yhdisti Chiapasin osavaltion joka kolkasta saapuneita nuoria.

Lentokentän automaattiovet avautuivat ja kasvoillemme iski tuulenvire, jonka kuumuus oli kuinvasta lämmitettyyn saunaan astuessa. Olimme saapuneet Chiapasin osavaltioon, jossa zapatistivallankumoukselliset 32 vuotta sitten järjestivät kansannousun alkuperäiskansoihin kohdistuneiden epäoikeudenmukaisuuksien ja jopa orjuuden kaltaisten olosuhteiden vuoksi. Viimeinen tippa oli NAFTA-vapaakauppasopimus, joka uhkasi yhteismaiden yksityistämistä.. Liike on sittemmin ollut edelläkävijä paikallisen autonomian ja demokraattisen yhteiskunnan rakentamisessa ja kehittyy edelleen jatkuvasti.

Jatkuu seuraavalla sivulla

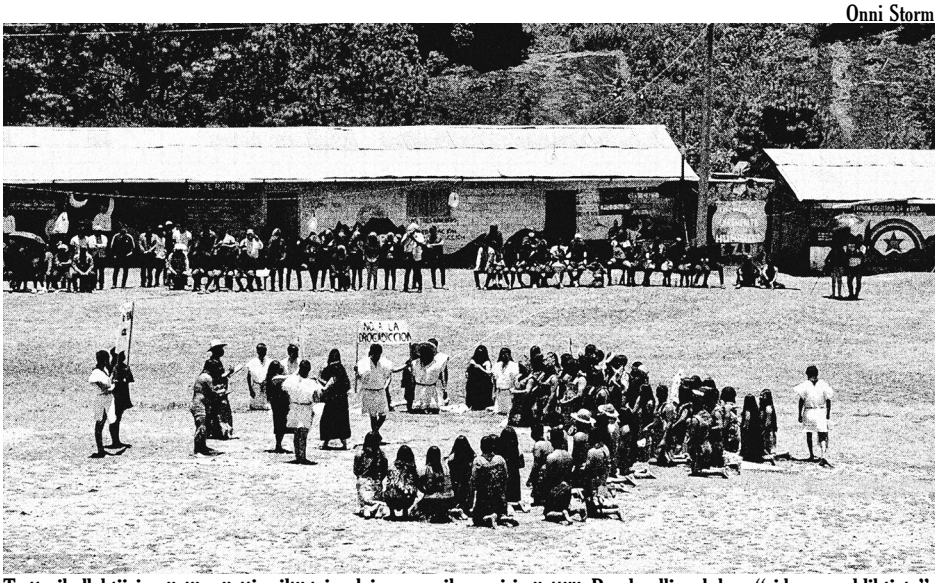
Punamustaa Liekkiä julkaiseva TAIVO (Toimintaryhmä Autonomia, Ihmisarvo, Vapaus Oulu) sai alkunsa zapatistien vieraillessa Oulussa vuonna 2021, ja tämän jälkeen zapatistidelegaatioita on vieraillut Tanssiva Emma -kahvilassamme kaksi kertaa. Tänä vuonna pystyimme vihdoin vastaamaan kutsuun ja järjestämään TAIVO:n jäsenten vierailun zapatistien maille. Vierailimme kahdessa zapatistien caracolessa, eli itsenäisen vastarinnan ja kapinan keskuksessa Caracol IV Moreliassa ja Jacinto Canek VII:ssä, sekä San Cristóbalin kaupungissa sijaitsevassa CIDECI:ssä, joka toisin kuin perinteiset caracolet (kuten Oventikin tai La Realidadin caracolet), on ei-institutionaalinen oppimispaikka, jossa harjoitetaan itsemääräämisoikeutta, yhteisöllistä koulutusta ja vastarintaa kapitalismia vastaan. Se toimii siltana alkuperäiskansojen yhteisöjen ja ulkomaailman välillä sekä yhteisöllisenä vastarintaleirinä, joka vastustaa EZLN:n vuonna 1994 aseellisessa kansannousussa takaisinvaltaamien maiden varastamista tai ostamista ja myymistä. Se sijaitsee viidakossa, jota uhkaa megamoottoritie. Matkan koordinoivat toverimme Collectivo Amarillosta.

Caracol IV Morelia

Tuntien automatka lentokentältä kiemurtelevia vuoristoteitä pitkin toi meidät ensimmäiseen kohteeseemme, yön pimeän ja mäntypuiden kätkemään Morelian caracoleen. Nousimme autosta ja raahasimme matkatavaramme caracolen porttien eteen katokselle, jossa hehkulampun valossa jokainen delegaation jäsen kirjattiin paikalla olevaksi. Partiossa olleiden tovereiden kanssa hieman vitsailtuamme kuljimme porttien läpi takaisin yön pimeyteen kohti latoa, jossa nukkuisimme vierailumme ajan.

Morelia sijaitsee laaksossa Chiapasin osavaltion itäisellä ylängöllä. Sen keskellä on suuri kenttä, jonka ympärillä on julkiset suihkut ja vessat, ravintola sekä rakennuksia ruoanlaittoa, veden keittämistä ja nukkumista varten. Kentältä ylämäkeen sijaitsee katos, jonka alla pidettiin erilaisia esitelmiä ja muita ohjelmanumeroita päivisin ja juhlittiin iltaisin. Katoksen takana oli koripallokenttä, koulu ja pieni terveyskeskus, sekä telttoja ja katoksia vierailijoita varten.

Onni Storm

Teatterikollektiivin näytös näytti, miltä toisenlainen maailma voisi näyttää. Banderollissa lukee: “ei huumeaddiktiota”.

Kentällä vaikutti olevan käynnissä loputon jalkapallo-ottelu. Lapsia juoksenteli paikasta toiseen ja aukion laitamilla saattoi nähdä ihmisiä täyttämässä julkisella vesihanalla suurta kattilaa maissin keittämistä varten. Silloin tällöin ohi käveli koira. Ilmapiiri oli hyvin rento ja vapaa.

Tapahtuma oli tänä vuonna siinä mielessä poikkeuksellinen, että enemmistö osallistujista oli zapatisteja Meksikosta ja suuri osa heistä nuoria. Kansainvälisiä vieraita oli meidän lisäksemme muun muassa El Pasosta, New Yorkista, Kataloniasta, Ranskasta, Australiasta ja Saksasta. Vieraita meni ja tuli tapahtuman aikana. Heitä jututtamalla ja ulkomaalaisten delegaatioiden esitelmiä kuuntelemalla opimme monta hyödyllistä asiaa Moreliasta ja zapatisteista ja saimme tilannekatsauksen monen eri maailmankolkan paikallisesta kamppailusta. Pidimme myös oman esitelmän, jossa kerroimme Suomen poliittisesta tilanteesta ja omista järjestäytymisen muodoistamme.

Moreliassa saimme myös harvinaisen tilaisuuden tavata kapinallisten alikomentaja Moisésin ja kapteeni Marcosin, sekä muita kapinallisen alkuperäiskansojen vallankumouksellisen komitean, eli EZLN:n keskuskomitean jäseniä. “Alikomentaja”-nimitys tulee siitä, että kyseessä ei ole johtajuus kansaan nähden, vaan kansa itse on ylempi komentajisto. Kävimme pitkiä keskusteluja erityisesti terveyteen ja sairauteen liittyvistä käsityksistä ja kansanterveydellistä huolista sekä suunnitteilla olevasta yhteistyöprojektista aiheen tiimoilta. Jaamme toiveen siitä, että tulevina vuosina TAIVO:n jäsenet jatkavat zapatistien luona vierailua ja yhteyden ylläpitämistä.

Eräällä illallisella pääsimme myös tapaamaan kansanlääkintäkollektiiveissa työskenteleviä tovereita, jotka esittelivät meille tekemiään rohtoja ja kertoivat niiden valmistusprosesseista. Mieleenpainuvin opetus oli se, kuinka kysyessämme rohtojen hintaa toveri totesi meille: “Terveys ei ole kaupankäyntiä; tietoa ei myydä, vaan sitä jaetaan.”

Pian tämän jälkeen vieras bakteerikanta yllätti koko delegaatiomme, joka teki Moreliassa elämisestä huomattavasti hankalampaa. Samaan aikaan päädyimme caracolessa kiertävän flunssan kouriin nestehukan heikennettyä vastustuskykyjämme. Pääsimme kuitenkin melkein täydellä kokoonpanolla nauttimaan nauttimaan zapatistinuorten teatterikollektiivin näytelmästä, joka esitettiin caracolen keskellä aukiolla.

Katsojia oli kerääntynyt joka suuntaan kentän ympärille. Näytelmä oli pääosin hiljainen ja esitettiin suurten banderollien ja pantomiimin keinoin. Näyttelijät olivat pukeutuneet Meksikon alkuperäiskansojen perinteiseen vaatetukseen kolmelta eri alueelta, pohjoisen ylängöiltä, viidakosta ja Morelian kaltaisista laaksoista. Tarinan tapahtumat sijoittuivat päivään kapitalismin jälkeen. Ihmiset olivat jakautuneet kahteen eri ihmisryhmään, joista toinen asui kommuunissa, jossa maa, vesi ja luonnonvarat olivat yhteisessä omistuksessa, ja toinen kommuunin ulkopuolisessa yhteisössä, jos-

Onni Storm

Jacinto Canekin caracole oli rakennettu jyrkän mäen harjanteelle.

sa tarrauduttiin vielä yksityisomistukseen. Kommuunissa huumausaineet oli kielletty ja alkoholismi eliminoitu, kun taas kommuunin ulkopuolisessa yhteisössä huumeita myytiin ja alkoholismi jylläsi. Kommuunissa resurssit jaettiin sen jäsenten kesken, ja tärkeitä taitoja kuten kalkin valmistusta opetettiin työpajoissa. Kommuunin ulkopuolella kalkkia myytiin ja resursseista käytiin vaihtokauppaa. Kommuunissa naisten pahoinpitelystä rankaistiin ja kuka tahansa sai rakastaa ketä tahansa sukupuolesta riippumatta. Kommuunin ulkopuolella väkivaltaan ei puututtu ja seksuaalivähemmistöjä vainottiin. Näytelmässä keskityttiin myös arkeen kommuunissa ja näytettiin, miten naimisiin meneminen, eroaminen, restoratiivinen sovittelu ja yhteinen päätöksenteko toimii. Lopulta kommuunin asukkaat saivat suostuteltua sen ulkopuolisen yhteisön liittymään riveihinsä.

Maanantaiaamuna 17. päivä elokuuta heräsimme aikaisin, sillä Moreliasta lähdön aika oli koittanut. Aamuhämärässä pakattuamme kiirehdimme caracolen sisäänkäynnille ilmestyneen lava-autokaravaanin luokse ja nousimme auton lavalle odottamaan lähtöä. Jaoimme kyseisen lava-auton teatterikollektiivin jäsenten kanssa. Tunteja kestänyt ajomatka päättyi San Cristobalin kaupunkiin zapatistiliikkeen CIDECI-Unitierran autonomiselle yliopistolle. Lepäsimme San Cristobalissa toipilaina muutaman päivän. Ennen seuraavaan päämääräämme, Jacinto Canekin caracoleen matkaamista, kerkesimme tavata vielä ihmisoikeusjärjestö Frayban jäseniä ja kuulla ihmisoikeustarkkailusta Meksikossa.

Jacinto Canek VII

Jacinto Canek oli Moreliaa huomattavasti pienempi, jyrkkään mäkeen rakennettu caracole Chiapasin vuoristomaisemassa. Morelian rentoon ilmapiiriin verrattuna Canek oli järjestelmällisemmän oloinen paikka. Silloin tällöin sankka joukko zapatistimiilisejä juoksi mäen ylös tai alas suorittamaan jotakin tehtävää. Huhut terveydentilastamme, joka oli jo tässä vaiheessa huomattavasti entistä parempi, oli ilmeisesti kaikunut EZLN:n korviin, sillä pääsimme nukkumaan heidän kanssaan rakenteilla olevassa sairaalassa neljän seinän sisällä.

Jacinto Canekissa taide-esitykset jatkuivat tanssin, musiikin ja teatterin merkeissä. Vierailijat esittelivät muun muassa Meksikon seksityöntekijöiden yhdistystä sekä Kolumbian alkuperäiskansojen suojelujoukkoja (la guardia indigéna). Jälkimmäisen edustajat korostivat zapatistien tapaan alkuperäiskansojen maiden puolustamisen sekä poliittisen toimijuuden yhteyttä kulttuurin, kielen ja elämäntavan puolustamiseen. Canekin kestosuosikki olivat alkuperäiskansojen yhteisö OTOMI:n lapset, jotka ottivat laulu- ja tanssiesityksillään kantaa muun muassa poliisiväkivaltaan, alkuperäiskansojen oikeuksien polkemiseen ja jenkki-imperialismiin.

Myöhemmin pääsimme keskustelemaan henkilökohtaisesti OTOMI:n jäsenten kanssa ja kuulemaan yhteisön alkuperästä sekä nykyisistä kamppailuista. Järjestön juuret ulottuvat Mexico Cityyn, jonne moni tapaamistamme tovereista oli muuttanut paremman elämän toivossa. Moni heistä myi käsitöitä kadulla vailla espanjan kielen taitoa tai asuntoa. Rasismi ja väkivalta oli surullisen yleistä. Lopulta he muuttivat maanjäristyksen jäljiltä hylättyyn taloon, jossa olot olivat erittäin ahtaat ja kaikin tavoin kurjat. Alkoholin ja huumeiden käyttö oli yleistä.

Asuinalue gentrifikoitui ja uudet naapurit suhtautuivat yhteisöön halveksuvasti. Valtiolta ei yhteisö saanut mitään konkreettista apua, lukuunottamatta symbolisia eleitä, jotka suututtivat ympärillä asuvia ihmisiä entisestään. Jossain vaiheessa poliisi keksi tekosyyn murtautua sisään rakennukseen ja näki yhteisön kamalat olot. Apua ei kuitenkaan tullut. Ainoastaan tyhjiä lupauksia.

Koronapandemian iskettyä valtio kertoi lähettävänsä yhteisölle laatikollisen ruoka-apua, mutta kyseinen laatikko saapui miltei tyhjänä.

Onni Storm

OTOMI:n tanssiesitys huipentui pahvisen poliisiauton polttamiseen lavalla.

Jatkuu seuraavalla sivulla

Yhteisöllä paloi pinna, ja he valtasivat heihin yhteydessä olleen Alkuperäiskansain Valtiollisen Instituutin toimistorakennuksen. He julkaisivat vaatimuksensa valtiolle pyytäen muun muassa turvallisia asuntoja sekä pääsyä terveydenhuoltoon ja töihin. Seurasi kuuden vuoden pattitilanne, tieblokki, taisteluja mellakkapoliisia vastaan ja pitkä selvittelyprosessi, jonka jälkeen yhteisö sai vihdoin valtiolta taloja. Apuna ovat olleet myös zapatistit ja EZLN:n perustama alkuperäiskansojen kongressi CNI. Nykyään OTOMI omistaa pienen autonomisen koulun ja pitää hallussaan kahdeksaa vallattua taloa.

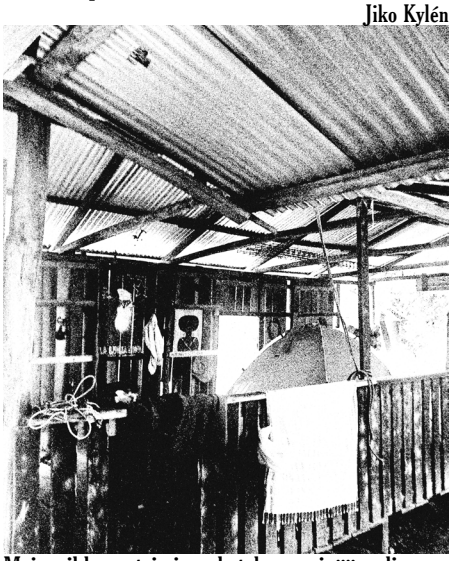
Canekissa meille järjestettiin myös tapaaminen meksikolaisen ihmisoikeusjärjestö Nodhon toimijoiden kanssa. Nodho aloitti toimintansa poliittisten vankien auttamisen parissa ja on ollut sittemmin mukana tukemassa alkuperäiskansojen maaoikeuskamppailuita. Nodhon toverit olivat kiinnostuneita kuulemaan Suomen poliittisesta tilanteesta ja saamelaisten kamppailuista. Huomasimme, kuinka monet eri kotimaissamme näkemät ongelmat kumpuavat samoista lähteistä, kuten metsien ja muun luonnon tuhoaminen datakeskusten ja sotateollisuuden tieltä.

Vieraiden lisäksi opimme paljon Collectivo Amarillon tovereilta. Erään illallisen aikana päädyimme keskustelemaan siitä, kuinka zapatistit käsittelevät yhteisön sisäisiä konflikteja. Saimme tietää, että kolme tärkeintä sääntöä ovat alkoholin käytön, huumeiden käytön ja maiden myymisen kiellot. Keskeisenä ohjenuorana niin perheissä kuin kyläyhteisöissä toimii EZLN:n naisten vallankumouksellinen laki. Se koostuu kymmenestä kohdasta, joihin kuuluu esimerkiksi naisten oikeus päättää lapsien hankkimisestaan ja kumppanistaan, naisten oikeus osallistua vallankumoukselliseen kamppailuun ja yhteisöjen ja armeijan johtotehtäviin sekä naisiin kohdistuvan väkivallan kielto. Tärkeä periaate on myös patriarkaalisten normien rikkominen esimerkiksi työtehtävien jaossa.

Zapatistien lakien rikkomisesta voi seurata esimerkiksi määräys työhön yhteisön tai rikkeen uhrien hyväksi, jolloin henkilö joutuu jättämään oman työnsä perheensä hoidettavaksi. Rankaisemisen sijaan seuraamukset perustuvat siis restoratiiviselle sovittelulle, jonka tavoitteena on ymmärrykseen pyrkivä keskustelu osapuolten välillä. Vahingot korvataan ja rikkeitä tehnyttä ei suljeta yhteisön ulkopuolelle. Rikkeiden seuraamukset pohditaan myös muiden yhteisön ongelmien tapaan yhdessä ja tapauskohtaisesti.

Pidimme myös Canekissa oman esityksen, jossa kerroimme tällä kerta omista liikkeistämme sekä niiden ja laajemmin suomalaisen työväenliikkeen historiasta. Nautimme vuoristoilmasta, rikkaista keskusteluista ja yhteisön ilmaisesta ruoasta, jota jaettiin päivittäin keittiöstä kaikille halukkaille. Neljä yötä caracolessa vietettyämme oli kuitenkin aika jatkaa matkaa kohti sademetsää, jossa Collectivo Amarillon tovereiden ystävä CNI:stä perheineen odotti meitä.

Jiko Kylén

Majapaikkana toimivan katoksen seinään oli maalattu vallankumouksellista taidetta.

Agua Clara

Agua Clara oli nimensä arvoinen paikka. Lämpötila ylitti helposti 30 celsiusastetta päivittäin, joten isäntämme johdatti läkähtyneen seurueemme lähialueen vallanneiden afrikkalaisten öljypalmujen ohi ja läpi viidakon turkoosin joen varrelle vilvoittelemaan, peseytymään ja pyykkäämään. Vesi tosiaan oli kirkasta. Virrasta nautiskellessa saattoi nähdä suuria korppikotkia kiertelemässä pään yläpuolella, valtavia perhosia, tai joen rannalle juomaan matkanneen lehmän.

Maatila jossa majoituimme oli osa zapatistien yhteismaita ja erittäin kodikas. Alueen ilmasto salli sen, että perheen makuuhuonetta lukuunottamatta koko talo oli vailla seiniä, tai koostui kolmen seinän katoksista. Pihalla oli hedelmäpuita ja iso puutarha, jossa asui kyyhkypari. Tilalla oli myös kanoja, lampaita, lehmiä, koiria ja pieni kissanpentu.

Nukuimme kahden katoksen alla, joista toisen seinään oli maalattu zapatistikuvastoa, Che Guevaran potretti, sekä aikajana zapatistiliikkeen historiasta kolonialismia edeltäviltä ajoilta nykyhetkeen. Emme suinkaan olleet ensimmäiset vieraat tilalla. Saman katoksen alla käy silloin tällöin ihmisoikeustarkkailijoita, joille entisen zapatistin ja nykyisen CNI:n jäsenen koti on kelpo paikka yöpyä.

Käyntimme aikana saimme kuulla myös ajankohtaisista vaikeuksista ja kamppailuista sekä tulevaisuuden suunnitelmista. Alueen rauhaa häiritsee ajoittain huumekartellit sekä erityisesti massiivinen valtatieprojekti, joka uhkaa katkaista tärkeitä vesikanavia ja kiihdyttää luontokatoa. Alueella oli myös epätavallisen kuivaa, mikä tuntui myös arjessa, sillä isäntäperheemme käytti sadevettä moneen eri tarpeeseen. Tulevaisuudessa ei kuitenkaan häämöttänyt pelkästään synkkyyttä. Yksi esille noussut projekti oli sairaanhoitajan toimipisteen rakentaminen tilalle.

Agua Clarassa muutaman päivän vietettyämme oli aika lähteä San Cristobalin kautta takaisin Suomeen. Kolmen viikon ikimuistoinen matka oli loppunut, mutta yhteistyö zapatistiliikkeen kanssa jatkuu vahvempana kuin koskaan. Yhteyksiä tuli solmittua myös muiden tahojen kanssa. Matka oli kokoisekseen uutta tietoa ja valaisevia keskusteluja täynnä.

Esitelmien ja keskustelujen lomassa eniten meille zapatisteista opetti kuitenkin se, mitä näimme ja koimme. Alusta alkaen meitä kohdeltiin suurella vieraanvaraisuudella ja ystävällisyydellä. Zapatistien käytännöissä keskeisenä näyttäytyi pyyteetön auttaminen ja tarkka huolenpito erityisesti vieraiden turvallisuudesta ja hyvinvoinnista. Myös yhteisön sisäisten rakenteiden ja toimintatapojen näkeminen oli mieltä avaavaa. Zapatistien vallankumouksellinen arki oli ennen kaikkea kiistämätön osoitus siitä, että toisenlainen tapa elää on mahdollinen. Kuten sanonta kuuluu, vanha maailma kuolee ja uusi kamppailee syntymästään. Kummatkin nähtyämme toivo kamppailun leviämisestä palaa kirkkaampana kuin koskaan.

TEKOÄLY

MATKA ORWELLILAISEEN MAAILMAAN

Jouko Jokisalo

Tekoälyn odotetaan tekevän taloudesta ja yhteiskunnasta tehokkaamman, tuottavamman ja dynaamisemman. Siihen sisältyy lupaus paremmasta tulevaisuudesta lähes kaikilla yhteiskuntaelämän sektoreilla terveydenhuollosta tiedonsaantiin ja kouluttautumiseen. Tekoälyosaamisen ennustetaan tulevan osaksi digitaalista sivistystä, jota edistetään eri koulutusasteilla osana monilukutaitoa ja digitaalista osaamista.

Toisaalta on ennustettu, että tekoäly merkitsee tuntemamme yhteiskunnan loppua. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan puheenjohtaja **Anna Kontula** (vas.) on todennut, että tekoäly ”pakottaa meidät pohtimaan uudestaan suhdettamme yksityisyyteen, valvontaan, rakkauteen, seksiin.”[1]

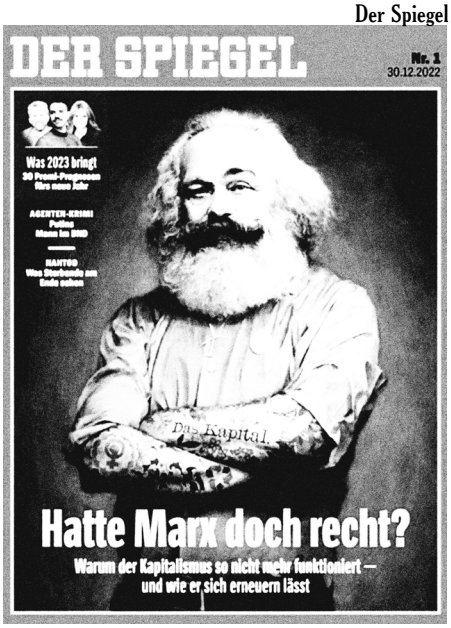
TEKOÄLY JA TYÖELÄMÄN MURROS

Tekoäly merkitsee työelämän murrosta, joka tulee koskemaan kaikkia. Uhattuna ovat työpaikat, keskiluokan taloudellinen asema ja demokratia.

Ajan meno on hurjaa työelämän osalta. Meta on sanonut irti 10 prosenttia työntekijöistään. **Zuckerberg** perusteli irtisanomisia ”tehokkuudella”. Hänen mukaansa Metan on tultava konserniksi, joka kaikilla tasoilla tukeutuu tekoälyyn. **Dario Amodei**, Anthropicin yksi perustaja, ennustaa työttömyyden nousevan vuoteen 2030 mennessä 20 prosenttiin. **Elon Muskin** mukaan jokainen työtehtävä on korvattavissa tekoälyllä. **Vinod Khosla**, ensimmäisiä OpenAI:n rahoittajia, ennustaa, että vuodesta 2030 lähtien ”80 prosenttia kaikista työpaikoista korvataan tekoälyllä”. Goldman Sachs ennusti jo 2023, että 300 miljoonaa kokopäivätyötä tullaan automatisoimaan. Kansainvälisen valuuttarahaston arvion mukaan globaalisti 40 prosenttia ja lännessä 60 prosenttia kaikista työpaikoista on vaarassa. Googlen tekoäly-laboratorion johtaja **Demis Hassabis** sanoo, että ”tämä vallankumous etenee oletettavasti kymmenen kertaa nopeammin kuin teollinen.”

Kilpailun vuoksi yritysten on tultava aina tehokkaammiksi ja suurimmiksi. Ne automatisoituvat, painavat kustannuksia alas ja syrjäyttävät elävää työvoimaa. ”Kuulostaa siltä kuin **Marx** olisi jo vuonna 1867 nähnyt 21. vuosisadalle”, toteaa Spiegel-lehti. Marx on aavistanut tulevan kehityksen, toteaa lehti.[2]

Der Spiegel

”Voimmeko muuttaa tekoälyn – koneesta, joka keskittää vaurautta, välineeksi, joka edistää yleistä vaurautta? Vai onko kapitalismin loppu koittanut?” Näin kysyy Spiegel-lehti. On selvää, että tekoälyn vauhdittamana sosiaalinen ja taloudellinen eriarvoisuus tulee kasvamaan ennätysmäisiin mittoihin globaalisti. Silicon Valleyn IT-johtajien omaisuus on jo nyt enemmän kuin EU-alueen bruttokansantuote. US-demokraatti **Bernie Sanders** on esittänyt tekoälyn pääoman osittaista kansallistamista. Ranskalainen taloustieteilijä **Thomas Piketty** ehdottaa ultra-progressiivista verotusta aina 90 prosenttiin asti. Amerikkalainen miljardööri **Nicolas Berggruen** toteaa, että vastaus ei voi olla globaali perustulo. Hän toteaa, että siten tehtäisiin ihmisistä almujen vastaanottajia ja se ei myöskään pysäyttäisi sosiaalis-taloudellisen eriarvoisuuden kasvua. Hän ehdottaa eräänlaista kansankapitalismia, jossa jokaisella olisi osallisuus tekoäly-voittoihin. Nyt tarvitaan radikaalia omaisuuden ja valtasuhteiden jakamista ja muuttamista.

PIMEÄ VALISTUSAATE JA TEKNOELIITTI

Silicon Valleyn IT-mogulit kuten Elon Musk ja Palantirin perustaja **Peter Thiel** eivät ole demokratian kannattajia. Thiel on todennut: ”En enää usko, että demokratia ja vapaus ovat yhteensopivia.” Thielin hovifilosofi **Curtis Yarvin** liputtaa ns. pimeän valistuksen (Dark Enlightenment) puolesta. Se on demokratian ja tasa-arvon vastainen, taantumuksellisen ja uusfeodaalisen politiikan filosofia. Kyseinen rasistinen ja uusfasistinen filosofia on levinnyt erityisesti Piilaaksossa toimivien teknologiayritysten työntekijöiden keskuudessa ja vaikutti internetin ja blogien kautta oikeistolaisiin ja libertaariseen poliittiseen maailmaan Yhdysvalloissa.

Yarvinin henkilökohtainen resepti on autoritäärinen yrityksen toimitusjohtaja (Chief Executive Officer), joka johtaa käytännössä monarkkista järjestelmää, takaa valtiolle suuremman tehokkuuden, kannattavuuden ja enemmän vaurautta väestölle kuin demokratia. Hän ei ole Trumpin propagandisti, vaan Yarvin haluaa paljon enemmän. Hänen mielestään Trumpin todellinen persoonallisuus sopisi hyvin rentoon golfin pelaamiseen ja presidentin tehtäviin. Financial Timesin haastattelussa Yarvin toteaa, että Trump 2.0 on kymmenen kertaa energisempi kuin ensimmäisellä kaudella, mutta ”silti sata kertaa vähemmän kuin toivoisin. Se ei ole edes puoli vallankumousta, se on yhden prosentin vallankumous.”[3]

Yarvinin fasistista näkemystä osoittaa se, että hän on ehdottanut köyhien jauhamista biodieseliksi ja moittinut norjalaista äärioikeistolaista massamurhaajaa **Anders Breivikiä** siitä, ettei hän saanut tapettua tarpeeksi ihmisiä vuoden 2011 terrori-iskuissaan. Breivik surmasi 77 ihmistä.[4]

Jatkuu seuraavalla sivulla

Heille tekoälyn kehittäminen on kaikki kaikessa. Jarrutuksen sijaan heidän maailmankuvaansa leimaa ”kiihdyttämisfilosofia”. Mottona: ”Move fast and break things”. Heille ns singulariteetti merkitsee ”kapitalismin itsetoteutusta”, joka merkitsee ihmislajin sukupuuttoa ylivertaisen koneälyn hyväksi. Sen mukaan tekoälyn kehittämiselle ei saa asettaa minkäänlaisia rajoja tai ehtoja. Heille jokainen potentiaalinen tekoälyn kriitikko on terroristi ja antikristus.

TEKOÄLY JA ASETEKNOLOGIAN KEHITYS

Tekoälyn tuoma mullistus näkyy pelottavalla tavalla aseteknologian kehityksessä. Tekoälyperusteisen aseteknologian testikenttänä ovat toimineet Ukrainan sota[5] ja Gazan kansanmurha[6].

”Arvoisa presidentti Trump, Amerikan on voitettava tekoälyn sota”, totesi **Alexandr Wang**, Scale AI:n perustaja. Trumpin hallinnolta tuli heti merkittävää taloudellista tukea tekoälyn kehittämiseen. Vain päivä Trumpin presidentiksi nimittämisen jälkeen käynnistyi 500 mrd. dollarin ns. Stargate-investointiprojekti tekoälyn kehittämiseen.

Pentagonin varjossa on syntynyt uusi teknologinen vallankumous: start-up-yritysten perustajat, joilla on miljardien arvoiset sopimukset, teknologian visionäärit Wang tekoälypohjaisen sodankäynnin, Peter Thiel (Palantir) data-analyysin ja **Palmer Luckey** (Anduril) autonomisten aseiden alalla. Heistä on tullut yhä enemmän välttämättömiä brändejä viime aikoina voimakkaasti kasvaneessa aseteollisuudessa. Heillä on pääsy sekä arkaluontoisimpiin asejärjestelmiin että sijoittajiin joilla on geopoliittinen agenda. Kun Palmer Luckey haluaa ”pelastaa lännen” Trumpin innokkaana kannattajana ja Alexandr Wang julistaa tekoälyllä käytävän sodan Kiinaa vastaan, kyse ei ole pelkästään modernisoinnista, vaan ideologisesta uudelleen suuntaamisesta sodankäynnissä.[7]

Amerikkalaisen ase- ja valvontateknologiaa kehittävän Palantirin perustaja **Alexander C. Karp** vertaa nykyistä tekoälyn aikakautta ydinaseteknologian tuomaan mullistukseen. Hänen mukaansa tulevaisuuden tulee ratkaisemaan seuraavan sukupolven tekoälyaseet. Sotien seuraava vaihe ratkaistaan ohjelmistojen avulla. Karpin mukaan ydinaseiden aikakausi on päättymässä ja ”uusi, tekoälyyn perustuva pelotteen aikakausi on alkamassa”.[8]

Tavoitteena on varmistaa se, että USA kykenee päihittämään tekoäly- ja aseteknologian kehityksessä Kiinan. Karpin mukaan taistelu maailmanhegemoniasta tulee voittamaan se, kumpi (Yhdysvallat/Kiina) kykenee kehittämään seuraavan sukupolven tekoälyyn perustuvan aseteknologian. Tässä pelissä ei näytä Venäjällä eikä EU:lla olevan kuin statistin rooli.

PALANTIR: VALVONTATEKNOLOGIAN JÄTTILÄINEN

Palantirin luoman valvontalaitteiston avulla massavalvonta tapahtuu automaattisesti ja reaaliajassa. Palantir on vakiinnuttanut asemansa operatiivisessa käytössä Yhdysvalloissa: Gotham toimii tiedustelupalveluiden, armeijan ja poliisin taktisten päätösten perustana. ICE käyttää ohjelmistoa siirtolaisten seurantaan ”karkotusten käyttöjärjestelmänä”.

Olemme oikeastaan täysin ”läpivalaistuja”. Poliisin tai tiedustelupalvelujen keräämät televiestintätiedot – tekstiviestit, sähköpostit, maksutiedot tai siepatut ja litteroidut keskustelut – voidaan integroida pitkälti automaattisesti. Käytettyjen laitteiden, palvelimien ja pilvitallennustilan tiedot tarjoavat yksityisiä yhteysverkostoja, valokuvia, asiakirjoja, selaushistoriaa ja keskustelulokeja. Lisäksi mobiililaitteista voidaan poimia reaaliaikaisia anturi- ja sijaintitietoja sekä valvontakameroiden kuvia biometristen tietojen saamiseksi.

Palantirin ohjelmien avulla voidaan suorittaa kattava datan yhdistäminen, joka luo yksityiskohtaisia ja dynaamisia profiileja ihmisistä. Kyseessä ei ole pelkkä profilointi, vaan jatkuvasti päivittyviä digitaalisia esityksiä – ”digitaalinen kaksonen”. Periaatteessa mitä tahansa dataa voidaan integroida. Mitä tahansa dataa voidaan liittää ihmisiin tai objekteihin. Ohjelmisto käsittelee jatkuvasti uusia datavirtoja, liittää ne olemassa oleviin datajoukkoihin ja täydentää niitä automaattisesti uusilla tiedoilla.

Tietojen integroinnin ydin on eri tietojoukkojen linkittäminen. Tämä linkitys saavutetaan erilaisten tunnistetietojen avulla. Niitä kutsutaan tunnisteiksi, ID:ksi tai valitsimiksi asiayhteydestä riippuen. Yksilöiden osalta näitä ovat sähköpostiosoitteet, puhelinnumerot, nimet, syntymäajat, pankkitilitiedot, viralliset henkilötunnukset, kuten verotunnukset, henkilökortit ja vakuutusnumerot, sekä biometriset ominaisuudet, kuten sormenjäljet, iirikset, kasvonpiirteet, ääni ja kävelytapa. Esineiden osalta mukana ovat myös tekniset tunnisteet, IP-osoitteet, laitetunnukset, SIM-kortit, ajoneuvojen rekisterinumerot ja rakennuksen sijaintitiedot. Asianumerot ja tapausnumerot ovat merkityksellisiä hallinnollisessa viittauksessa. Nämä tunnisteet paljastavat suhdeverkostoja, kuten: kuka kommunikoi kenen kanssa, kuka on missä ja milloin, kuka oli todistajana tai asianosaisena tapauksessa, mitä laitteita tai ajoneuvoja kukin käyttää. Tekoälyn ja Palantirin myötä olemme siirtyneet **Orwellin** vuoden 1984 maailmaan.[9]

Lähteet:

[1] Veera Paananen, HS: *Tuntemamme yhteiskunta loppuu nyt, sanoo Anna Kontula,* 31.7.2026

[2] *Spiegel* Nr. 33/7.8.2026.

[3] Moritz Eichhorn, Thomas Fasbender, Berliner Zeitung: *Right-wing US thinker Yarvin: ”America’s withdrawal would be like the death of both father and mother for Germany at the same time.”,* 19.10.2025

[4] STT, Lassi Lapintie, IS: *Raju lausunto köyhistä ja hämmentävä kommentti massamurhaajasta – tällainen on mies, joka haluaa Yhdysvalloista diktatuurin,* 1.2.2025

[5] Nicolas Butylin, Berliner Zeitung: *KI-Krieg der Ukraine: Welche Rolle die Tech-Bros aus den USA spielen,* 29.06.2026

[6] Fleur Hargreaves, Middle East Eye: *Palantir: How a US spy-tech firm with links to Israel’s genocide infiltrated the British state,* 3.7.2026

[7] Tobias Schwaiger, Der Standard: *Wie Tech-Ideologen die Revolution des Krieges herbeisehnen,* 3.6.2026

[8] Alexander C. Karp mit Nicholas W. Zamiska: *The Technologigal Republik. Über die Macht des Silicon Valley und die Zukunft des Westens,* FBV 2025, 41, 43, 47, 57, 61.

[9] Datenschutz-Blog „Unter dem Radar“, 15.1.2026: *Palantir – das Betriebssystem des Überwachungsstaats*

J'Accuse...!

Kritiikkiä. Syytöksiä. Ravistelua. Avoimia kirjeitä vasemmalta.

SUOMEN VASEMMISTO EI KYKENE VASTUSTAMAAN FASISMIA

Onni Storm

Sunnuntaina 6.9. Saksan itäisessä osavaltiossa Saksi-Anhaltissa todistettiin Euroopan poliittisen kehityksen karua suuntaa, kun äärioikeistolainen AfD koki murskavoiton osavaltiovaaleissa saaden 43,8% äänistä. Sama kehitys on ollut viime aikoina nähtävissä myös Suomessa, jossa fasistiset toimijat, kuten Sinimusta Liike ja Active Club ovat marsseillaan ja katukampanjoinnillaan vallanneet entistä enemmän tilaa kaduilla. Paluumuutto-tarroja löytyy joka nurkasta kautta maan samalla, kun perussuomalaiset virnuilevat somessa "Send them back"-lakit päässä. Rasistisia puukotuksia ja fasistien tekemiä pahoinpitelyjä tuntuu tapahtuvan jatkuvalla syötöllä. Fasismin nousu on kiistaton tosiasia.

Vasemmistolainen diskurssi fasismista, äärioikeistosta ja perussuomalaisten tempauksista toistaa usein samaa kaavaa kuin diskurssi kaikista muista huonoista uutisista hallituksen leikkauksista Israelin terroritekoihin. Tuomitsevia kannanottoja, kauhistelua ja "Kuinka kehtaat, päättäjä! Herätkää, päättäjät!"-tyyppistä retoriikkaa. Fasismi ja rasismi tuomitaan moraalisina ongelmina ja hallituksen tekemättömyyttä päivitellään, ikään kuin siinä uskossa, että vallan kahvassa olevat voitaisiin häpäistä toimimaan halutulla tavalla. Äärioikeistolaisten empatiakykyä, moraalia ja älykkyyttä kyseenalaistetaan. Parhaimmillaan fasismia analysoidaan nuorten miesten syrjäytymisen ja sosiaalisten turvaverkkojen rappeutumisen kautta, kuitenkin kysymättä, miksi kyseiset ihmiset hakeutuvat nimenomaan fasismin piiriin.

Missään vaiheessa fasismin todellisia juurisyitä tai luokkataustaa ei tarkastella puhumattakaan siitä, että sen kasvavalle suosiolle saataisiin tehtyä jotain.

Myös konkreettinen antifasistinen toiminta on Suomessa lähinnä reaktiivista. Antifasistiset marssit, tarrat ja katutaistelut sekä erinäiset suoran toiminnan muodot ovat kaikki tärkeitä fasismin ja fasistien vastustamisessa, mutta ilman kokonaisvaltaista ymmärrystä siitä mitä fasismi oikeastaan on, mistä se syntyy ja miksi se on nousussa, pysyy taistelu puolustuskannalla ja fasistinen liike kasvavana.

"Rasistisia puukotuksia ja fasistien tekemiä pahoinpitelyjä tuntuu tapahtuvan jatkuvalla syötöllä. Fasismin nousu on kiistaton tosiasia."

Marxismista luopunut nykyvasemmisto analysoi fasismin uutta nousua yleensä kasvavasta eriarvoisuudesta ja sosiaalipalveluiden alasajosta kumpuavan yhteiskunnallisen epävakauden ja kasvaneen syrjäytymisen oireena. Kuten saattaa odottaa, tähän tarjotaan reformistisia ratkaisuja, kuten hyvinvointivaltion uudelleenrakentamista, perustuloa, julkisten palveluiden vahvistuksia tai muita kapitalistisen järjestelmän sisäisiä uudistuksia. Näin on myös helppo moraalisesti velvoittaa ihmiset äänestämään vasemmistoliittoa, sillä äänestämättä jättänyt on edesauttanut fasismin nousua.

Mutta mitä jos edellä mainittu analyysi on niin puutteellinen, että sen pohjalta kehitetty ratkaisu – reformistisen vasemmiston tukeminen – on nurinkurisesti fasismia edesauttava toimenpide?

Löytääksemme riittävän kokonaisvaltaisen analyysin fasismista, on meidän mentävä ajassa taaksepäin aatteen ensimmäiselle nousukaudelle. Ennen kuin fasismi syöksi ihmiskunnan apokalyptiseen suursotaan ja kymmenien miljoonien kuolonuhrien lihamyllyyn, toisen maailmansodan sekä siihen johtavan taloudellisen sekä poliittisen kehityskulun ennusti marxilainen toimittaja, poliitikko ja **Erkki Tuomiojan** isosetä **Rajani Palme Dutt** kirjassaan *Fascism and Social Revolution (1934)*.

Yksi kirjan tärkeimmistä opeista on se, ettei fasismi ole oma järjestelmänsä, vaan tapa hallinnoida ja ylläpitää aikansa elänyttä kapitalistista taloudellista perustaa. Tämä saattaa olla pintatasolla monelle itsestäänselvyys, mutta se pitää sisällään ratkaisevia seurauksia. Yksi näistä on se, ettei perinteinen fasistinen diktatuuri ole fasismin ainoa mahdollinen muoto. Sen sijaan fasistisia tendenssejä voi taloudellisen ja poliittisen tilanteen vaatiessa näkyä myös muissa hallitsevissa puolueissa tai hallituksissa, vaikkei avoimen fasistinen liike olisi tarpeeksi vahva päästäkseen vallan kahvaan. Varsinaisen fasismin voitto on ainoastaan merkki siitä, että yhteiskunnalliset ristiriidat ovat kärjistyneet niin äärimmilleen, etteivät kevyemmät keinot estää hegemonian kriisiä tai täysmittaista vallankumousta riitä pääomalle.

Toinen vastaava seuraus on se, että aatteellisesti "puhdas" fasismi on kaikkea muuta kuin johdonmukainen ideologia. Fasistinen politiikka sisältää toki tiettyjä yhtäläisyyksiä paikasta ja ajasta riippumatta. Näistä yhtäläisyyksistä Palme Dutt listaa kriisiytyvän kapitalismin ylläpidon, porvariston diktatuurin tehostamisen, työväenliikkeen sortamisen ja tukahduttamisen sekä sen korvaamisen luokkayhteistyöhön perustuvalla systeemillä, parlamentaarisen demokratian tukahduttamisen, valtion monopoliaseman kasvattamisen teollisuudessa ja finans-

sipolitiikassa, imperialististen blokkien keskittämisen tiiviimpiin kokonaisuuksiin sekä kiihtyvän asevarustelun ja sotaan valmistautumisen.

Tämä ei ole niinkään fasismille ainutlaatuista, vaan vaihtelevin määrin jokaisessa kapitalistisessa valtiossa esiintyvää politiikkaa. Fasismille olennaista on se, *miten* tätä politiikkaa pannaan käytäntöön. Pohjimmiltaan fasistisen valtion ero muihin porvarivaltioihin on poliittisen terrorin ja avoimen väkivallan olennainen rooli järjestyksen ylläpidossa.[1]

Fasismilla ei kuitenkaan ole omaa poliittista teoriaansa siinä mielessä, missä esimerkiksi liberalismilla tai kommunismilla on oma teoriansa. Palme Dutt kritisoi älymystön taipumusta tutkia fasistista "filosofiaa" ja upota nationalismin, sosialismin, korporatismin, esoteerisen kansanuskon, kristillisen fundamentalismin, rasismin, antisemitismin ja muun epämääräisen ja sisäisesti täysin ristiriitaisen aatteellisen oksennuksen suohon. Hän näki tämän näennäisen ideologisen sisällön verhona, jonka avulla (tietoisesti tai ei) täysin päivänvaloa kestämätön todellinen poliittinen sisältö saadaan naamioitua fasistiselle liikkeelle viehättäväksi.

Näkemys vastaa myös historiallista totuutta. Elokuussa vuonna 1921, kaksi vuotta fasistisen liikkeen perustamisen jälkeen, **Benito Mussolini** kirjoitti puolueensa sihteerille **Michele Bianchille** kirjeessä, miten fasismille piti liikkeen kuoleman uhalla keksiä filosofia kahden kuukauden sisällä[2]. Toisin sanoen fasismi on täysin keinotekoinen aate, joka perustuu oman liikkeensä jäsenten tietoiselle vedättämiselle. Epärationaalinen ulkokuori kätkee sisälleen täysin rationaalisen ja harkitun poliittisen strategian ylläpitää vallitsevia omistussuhteita.

Ymmärtääkseen fasismin todellisen filosofian on luettava aatteen liikkeellepanijoiden ja rahoittajien eli finanssi- ja suurpääoman kirjeenvaihtoa fasistisen liikkeen johdon kanssa, sekä seurattava rahan liikettä fasistien päästyä valtaan. Saksassa kansallissosialistien (NSDAP:n) Dresdenin osaston johto joutui rauhoittelemaan erästä Weimarilaista kapitalistia, joka epäröi natsien rahallista tukemista heidän antikapitalististen propagandajulisteidensa takia. Puolueen vastauksessa vakuutettiin, että kapitalismin vastaiset sloganit olivat käytössä ainoastaan "diplomaattisista syistä", sillä pelkällä nationalismilla puolueen kannatusta ei saataisi tarpeeksi korkealle työläisten keskuudessa[3]. Rahahuolia fasisteille ei olisi tullut, vaikka yksittäinen kapitalisti ei olisikaan uskaltautunut sponsoriksi. Liikkeen rahoittajiin kuului pankkiireja, aristokraatteja ja suurpääomaa **Kruppista Thysseniin**, **Fordiin** ja **Porscheen**[4]. Nykypolitiikkaa seuraava huomaa helposti, ettei mikään ole muuttunut.

"Historiassa fasismi ei ole koskaan noussut valtaan alhaalta päin, vaan suurpääoman ja pankkiirien rahoittamana."

Tietyissä sosialistisissa piireissä vallitsee väärinkäsitys fasismista keskiluokan, eli lähinnä pienyrittäjien ja pienten maanomistajien autonomisena kapinaliikkeenä. Tämä virheellinen luokka-analyysi keskittyy liikaa fasistien sanomaan ja liikkeen rivijäsenistön kokoonpanoon. Kuten jo mainittiinkin, fasistinen propaganda ja ideologinen brändäys ei ole luotettavimmasta päästä, sillä fasismi ajaa finanssi- ja suurpääoman eli äärimmäisen vähemmistön tavoitteita. Saadakseen vankan valta-aseman jatkuvasti kriisiytyvässä ja epävakaassa järjestelmässä, tarvitsee suurpääoma keinotekoista massaliikettä pitämään järjestystä yllä avoimen väkivallan ja terrorin keinoin. Kun porkkanat pitää vaihtaa keppeihin, on yksityisomaisuuden koskemattomuudesta riippuvainen ja jo valmiiksi epävarmassa asemassa oleva pikkuporvaristo helposti mobilisoitavissa niitä heiluttamaan.

Fasistit kautta aikojen ovat yrittäneet luoda itsestään kuvan vallankumouksellisena ja status quota ravisuttavana kapinaliikkeenä, mutta illuusion lyö palasiksi materiaalinen todellisuus. Historiassa fasismi ei ole koskaan noussut valtaan alhaalta päin, vaan suurpääoman ja pankkiirien rahoittamana. Saksassa fasisteille ojensi vallan lopulta pääministeri, Italiassa kuningas.

Palme Dutt nostaa esille, miten fasismin ja fasistisen propagandan mystinen ja avoimesti epärationaalinen luonne on sen tarkoitusperän, eli tuhoon tuomitun ja kuolevan luokkayhteiskunnan ylläpidon, väistämätön tuote. Imperialismin ja finanssikapitalismin aikakaudella pääoma on levinnyt jokaiseen maailmankolkkaan ja vallannut kaikki mahdolliset markkinat. Jatkuvaa kasvua vaativa järjestelmä tarvitsee planeetan ja kysynnän rajoihin törmättyään jatkuvasti epärationaalisia toimenpiteitä pysyäkseen elossa. Ylituotannon kriisit pakottavat kapitalistit tuhoamaan hyödykkeitä, työvälineitä ja raaka-aineita massiivisella skaalalla, jotta myytävän tavaran hinta pysyisi kannattavana ja voittotasot kasvavina. Tuotantovoimien kehittyessä eksponentiaalisia voittoja edellyttävä järjestelmä vaatii, että yhä useampi työläinen menettää työpaikkansa ja toimeentulonsa. Kun voittoja ei saa enää yksin tuotannosta, alkaa rahaa kerääntymään spekulatiivisiin talouskupliin, mikä johtaa kerta toisensa jälkeen valtaviin finanssikriiseihin. Yksityinen sektori imee julkiselta sektorilta kaiken varallisuuden mitä kykenee ja pyrkii yksityistämään sen, jolloin myös työväen tulot saadaan siirrettyä tehokkaammin yksityiselle pääomalle.

Markkinoiden puute vie imperialistiset valtiot yhä syvemmälle asevarustelun ja sodan kierteeseen. Kauppasodat, tullisodat ja sijaissodat eivät ole kaukana kapitalismin loogisesta johtopäätöksestä eli imperialistisesta suursodasta. Ensin taloutta stimuloidaan aseteollisuudella ja lopulta, kun aseteollisuus kattaa valtavan osan taloudesta, saadaan sakkaavat markkinat nollattua täystuholla ja jälleenrakennuksella. Ajankohtainen esimerkki olkoon huutokauppa Gazan jälleenrakentamisesta. Jos kysyntää ei ole, pitää sitä luoda voimakeinoin.

Tähän pisteeseen kehittynyt kapitalismi ei enää kykene puolustamaan olemassaoloaan rationaalisin keinoin, jolloin fasismi astuu kuvioon. Ei liene sattumaa, että kansallisista eduista paasaava fasismi ryhtyy miltei aina laajamittaisiin leikkaus- ja sopeutustoimiin sekä äkilliseen asevarusteluun heti valtaan päästyään. Usein nämä toimet on jo aloitettu fasistien puolesta, ja heidän tehtäväkseen lankeaa ainoastaan olemassa olevan politiikan kiihdyttäminen.

Kapitalismin logiikka on horjumaton, ja kriisiytymisen kehityskulun voi lopettaa ainoastaan markkinoiden nollaaminen suursodalla tai itse kapitalismista luopuminen. Ydinaseiden aikakaudella luulisi, että valinta olisi jokaiselle selkeä. Jos tuotanto organisoidaan vaihtoarvon tuottamisen sijaan ihmisten tarpeiden ympärille, lakkaavat seinään myös ylituotannon kriisit, spekulatiiviset kuplat ja finanssikriisit.

Tässä päästään myös syyhyn sille, miksi reformistinen vasemmisto ei kykene vastustamaan fasismia. Vaikka vasemmistoliitto saisi kaikista puolueista eniten ääniä neljissä eduskuntavaaleissa peräkkäin, johtaa kriisiytyvä kapitalismi lopulta samaan kadotukseen, ellei vasemmisto kykene irtautumaan kapitalismista ja reformismista. Pääomapiirit eivät myöskään vain heittäydy pitkälleen ja luovu vallasta, jos he kokevat työväenliikkeen vaarantavan kapitalistista talousjärjestelmää ja siten myös heidän omaisuuttaan. Historiassa fasismin nousua edelsi usein parlamentaarisen vasemmiston suursuosio. Erityisesti näin kävi Itävallassa. Saksassa ja Italiassa fasismi nousi sosialistisen vallankumouksen kompastuttua reformismiin. Palme Duttin sanojen mukaan: *"Fasismi on käytännössä proletariaatin vallankumouksen keskenmenosta seurannut abortti."* [Fascism and Social Revolution (1935) p. 177].

Palme Duttin mukaan sosialidemokratia ei ainoastaan ollut kykenemätön estämään fasismin nousua, vaan raivasi sille tien. Fasismi ei olisi mitenkään kyennyt vastustamaan yhtenäistä, määrätietoista ja vallankumouksellista työväkeä. Sosialidemokraattien piti ensin ajaa militantti työväenliike yleislakkoineen alas, riisua se aseista ja sulauttaa se porvarivaltioon oman virallisen puolueensa ja laillisen AY-liikkeen muodossa. Saksassa SPD kukisti vallankumouksellisen työväenliikkeen aseellisin keinoin, kun **Gustav Noske** usutti protofasistiset freikorps-joukot lahtaamaan lakkoilevaa työväkeä panssarivaunuilla ja pommikoneilla keskellä Müncheniä vuoden 1919 vappuna[5].

"Fasismi on käytännössä proletariaatin vallankumouksen keskenmenosta seurannut abortti."

Sosialidemokratian ja fasismin suhde on vielä edellä mainittua syvempi. Koska sosialidemokratia ja muu vasemmistolainen reformismi perustuu luokkayhteistyöhön kapitalistien kanssa ja fasismi on mädäntyvän kapitalismin oireilua, seuraa tästä se, että reformistit joutuvat ennen pitkää joko pyrkimään yhteistyöhön myös fasismin kanssa tai omaksumaan politiikkaansa fasistisia tendenssejä materiaalisten olosuhteiden niin vaatiessa.

Fasismin vasta noustessa sosialidemokratialla on myös tärkeä rooli oman äänestäjakantansa passivoimisessa ja luokkayhteistyön ylläpitämisessä. Siinä missä fasismi vetoaa pikkuporvaristoon ja muuhun niinsanottuun keskiluokkaan, on reformistinen vasemmisto suunnattu erityisesti korkeakoulutetuille sekä ammattiliittoihin kuuluville palkkatyöläisille.

Taloudellisen ja yhteiskunnallisen epävakauden alkuaikoina pääomalle on hyödyllistä antaa reformistiselle vasemmistolle ja työväenliikkeelle maltillisia voittoja, jonka aikana fasistinen liike voi kasvaa rauhassa. Kun pääomalla ei ole enää varaa antaa vasemmistolle myönnytyksiä, on sen tuhottava vasemmiston lisäksi myös parlamentaarinen demokratia ja militarisoitava luokkayhteistyö, jolloin yhteiskunnan päällysrakenne annetaan näennäisesti ulkoisen fasistisen "vallankumouksen" haltuun. AY-liike sulautetaan työnantajien etujärjestöjen kanssa fasistisen valtion auktoriteetin alle ja vähäinen järjestäytymätön vastarinta murskataan. Pahimmassa tapauksessa kansa on tässä vaiheessa niin turtunut poliittiseen väkivaltaan, että fasistit pääsevät valtaan ilman suurempaa kohua. Fasistisia piirteitä on myös pikkuhiljaa kerrytetty yhteiskunnan päällysrakenteeseen niin paljon, että toimenpiteet nähdään oikeutettuina ja entisen poliittisen kehityksen loogisena jatkeena.

Vastaavanlainen tulevaisuus saattaa odottaa horisontissa, jos sosialistinen liike ei herää vaaraan ajoissa. 1930-luvulla panokset olivat suuret, mutta tällä kertaa vaakalaudalla on koko ihmiskunnan selviytyminen. Meillä ei ole pahemmin varaa ydinsotaan. 1930-luvulla työväenliike oli huomattavasti järjestäytyneempi ja itsevarmempi. Sosialistinen vallankumous oli vielä tuore ja elinvoimainen, vaikkei se kyennyt leviämään Itä-Euroopan ulkopuolelle. Nykyään liikkeen on aloitettava miltei nollasta. Sitä pidättelee ideologinen tietämättömyys, sekaannus ja hajanaisuus, sekä nöyrä usko valtioon, pasifismiin ja parlamentaariseen demokratiaan. Siltä puuttuu kyky vedota tavalliseen kansalaiseen ja näyttää mitä sillä on maailmalle tarjottavana, mikä on hämmästyttävää ottaen huomioon mitä tarjolla olisi, jos sosialistinen liike lakkaisi pelkäämästä varjoaan. Fasismi tarjoaa varsin avoimesti terroria, sotaa ja hävitystä. Sosialismi tarjoaa ihmiskunnalle tien ulos jatkuvista ja täysin turhista kriiseistä. Se tarjoaa tulevaisuuden, jossa työtä ei tehdä ilman tarvetta sen tulokselle. Tulevaisuuden, jossa yhteiskunnan ylivoimainen enemmistö voi päättää yhteisestä kohtalostaan ja elää selviytymisen sijaan. Se tarjoaa ennen kaikkea vapautta.

Luokkataistelu kuitenkin jatkuu niin kauan kun luokkayhteiskunta on olemassa. Marxin sanoin maaperä, josta sosialismi kasvaa, on nykyaikainen yhteiskunta itsessään. Vuodatettakoon verta miten paljon tahansa, edellytykset sosialismille voi pääoma hävittää ainoastaan hävittämällä oman loismaisen olemassaolonsa.

Jatkuu seuraavalla sivulla

Valtaan pääsyssämme on työtä kuitenkin enemmän kuin tarpeeksi, ja aikaa on huomattavasti vähemmän. Fasismin uusi nousu on valtava riski koko ihmiskunnalle ja riippuvainen työväenliikkeen heikkoudesta, mutta toivoa silti on. Rajani Palme Duttin teoksen viimeistä sivua lainaten: *"Fasismi ei ole ainoastaan historian rangaistus tästä heikkoudesta; Fasismi on historian ase tämän heikkouden lopulliselle puhdistamiselle. Fasistisen terrorin kiirastulessa ja antifasistisessa taistelussa vallankumouksellinen työväenluokka tiivistää rivejään, vahvistuneena ja määrätietoisena, valmiina viimeiseen taisteluun, vastaa haasteeseen, voittaa ja pelastaa maailman. Riippumatta siitä, minkälaisten tuhon mustien helvettien läpi meidän on kuljettava, me katsomme tulevaisuuteen varmuudella lähestyvästä vallasta, halveksuen tuhoon tuomitun ja kuolevan loismaisen luokkavihollisen barbasismia ja sen epämuodostunutta jälkeläistä fasismia, laulavin sydämin ja luottaen tulevaan.*
Tää on viimeinen taisto
Rintamaamme yhtykää
Niin huomispäivänä kansat
On veljet keskenään"

Lähteet:

[1] Palme Dutt, R. (1935) Fascism and Social Revolution. International Publishers co. Yhdysvallat.

[2] Mussolini, B. (27.8.1921) Letter to Bianchi. Uudelleenjulkaistu: Message et Proclami, Milan, 1929, s. 39.

[3] Letter of Dresden party leader to the industrialist, Fritsche, in Weimar. Uudelleenjulkaistu: Mowrer, E. (1933) Germany Puts the Clock Back. s. 150.

[4] Pool, S. & Pool, J. (1978) Who Financed Hitler: The Secret Funding of Hitler's Rise to Power, 1919-1933. United Press International. Yhdysvallat.

[5] Arrows, D. (22.11.2022) The Iron Dice- Fight for the Republic #7.

TARVITSEEKO YRITYKSESI MAINOSTILAA?
TÄÄLTÄ SITÄ
ET SAA
Punamusta Liekki ei ole riippuvainen ulkopuolisesta rahoituksesta

Oulussa juhlittiin ensimmäistä kertaa Vammaisten Pridea!

Kirjoittaja: Dahlia Klemm
Kuvat: Disability Pride Oulu -järjestäjätiimi

13.7.2026 alkanut tapahtumaviikko huipentui 17.7 perjantaina lämminhenkiseksi kuvailtuun kulkueeseen, joka päättyi Rotuaarilla puheisiin ja Sydänbiitti-yhtyeen esitykseen. Puheissa kuultiin ihmisten omia kokemuksia vammaisuudesta sekä tietoa vammaisten oikeuksista asiantuntijoilta. Kulkue keräsi arviolta noin 50 henkeä.

Perjantain Pride-kulkueen lisäksi tapahtumaviikolla koettiin muun muassa näkövammaisten improvisaationäytös, vammaisburleskia, puistopiknik ja kylttipaja.

Vammaisten Prideä oli järjestämässä myös moni, joka tutustui ensimmäistä kertaa jonkin tapahtuman järjestämiseen, ja jolle perjantain kulkue oli ensimmäinen mielenosoitus.

Kysyimme järjestäjiltä kokemuksia.

Miksi Vammaispride tuotiin myös Ouluun? Miksi järjestää mielenosoitus?

"Se on hyvä tapa saada tärkeät asiat, juurikin vammaiset ja heidän oikeutensa näkyviin. Ja se on ollut ainakin minulle mielenosoituksen yhtenä järjestäjänä mielekästä tekemistä ja tunnen tekeväni jotakin merkittävää. Halutaan lisätä näkyvyyttä ja tietoisuutta vammaisista ja vammoista. Ihmiset tuntuu pelkäävän kaikkea vähänkään erilaista, tai mitä he eivät näe jokapäiväisessä arjessaan jatkuvasti. Juuri siksi koska he eivät tiedä tarpeeksi, on tärkeää että näistä asioista puhutaan ja nämä normalisoidaan",sanoo Eerika Harju.

”Opin Vammaisten priden järjestämisestä paljon, muun muassa sen, kuinka tärkeää vapaaehtoistyö on. Jokaisella oli tärkeä rooli tapahtumaa järjestäessä ja ihminen pystyy mihin vaan, jos on tarpeeksi palavaa intoa asiaa kohtaan”, toteaa Jenna Miinala.

”Olisi hyvä saada Suomeen enemmän esteettömiä tiloja ja saavutettavia palveluita. Eri alojen opiskelijoiden perehdyttämistä siihen kuinka toimia, kun kohtaa vammaisen. Tässä voisi hyödyntää kokemustoimijoita. Parannettaisiin vammaisten osallisuutta helpottamalla pääsyä opiskelu- tai työpaikkoihin”, lisää Jenna, kun kysymyksenä on, minkä Suomessa kuuluisi muuttua.

”Vammaisten ihmisten ääni tulisi kuulua päätöksenteossa enemmän, ja erityisesti palveluissa, jotka kyseiselle ryhmälle on elintärkeitä”, painottaa Paula Kivelä.

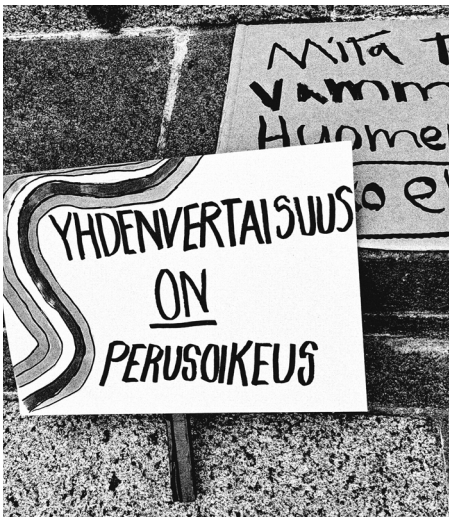
Vammaiset kohtaavat edelleen suurta syrjintää, josta suuri osa tapahtuu myös systeemitasolla. Hallituksen leikkaukset vaikuttavat, kun taksikyytejä tai avustajapalvelun tunteja karsitaan, eikä vammainen henkilö voi näin elää elämäänsä täydellä potentiaalilla.

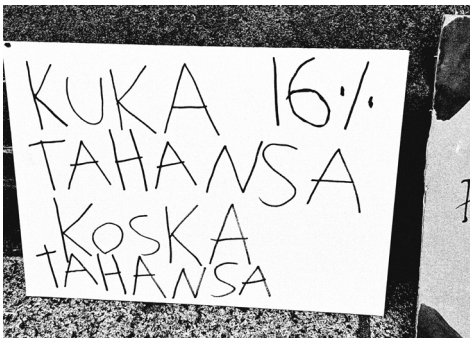
Syrjintä näkyy myös arkipäivän kielenkäytössä. ”Vammainen” on yhä yleinen haukkumasana. Jokainen ihminen voi myös kielenkäyttöään tarkastamalla olla mukana luomassa suvaitsevampaa ja tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa. Muutos lähtee tekojen lisäksi asenteista.

Oulun Vammaispriden Instagram-tilillä @disabilityprideoulu korostetaan, kuinka vammaiset ovat Suomen suurin vähemmistö. Lauseita, jotka nousivat viikon aikana esille, ovatkin: ”Kenestä tahansa voi tulla vammainen” ja ”Jos heräät huomenna vammaisena, onko elämäsi esteetön?”

Taistelu vammaisten oikeuksista jatkukoon, Oulun Vammaispride palaa takaisin kesällä 2027!

INTIAN ANARKISTIT: "ÄLÄ ASTU YÖHÖN SOVINNOLLA"

Käännös: Tuomas Kuusniemi Runon käännös: Risto Ahti

Punamusta Liekki lähestyi Intiassa toimivaa Indian Libertarian Socialist Federationia (Intian libertaarisosialistinen liittouma) kysymyksillä. Alla heidän vastauksensa.

- Kertokaa järjestöstänne, miten luonnehtisitte itseänne?

Emme ole niinkään järjestö, pikemminkin kourallinen anarkisteja ympäri Intiaa. Olemme yhteydessä toisiimme vain verkossa, useimmat meistä ovat hyvin nuoria - opiskelevia, työssäkäyviä tai epätoivoisesti paskaa duunia etsiviä.

- Mitkä ovat päämääränne, niin pitkällä kuin lyhyellä aikavälillä?

Tällä hetkellä keräämme seuraajia internet-ryhmissä puhuaksemme vaihtoehtoisista poliittisista järjestelyistä, jostain muusta kuin edustuksellisesta demokratiasta, johon suuri osa ihmisistä vaikuttaa järkkymättömästi uskovan. Anarkismia kohtaan on kasvavaa kiinnostusta, mutta se on vielä kaiken kaikkiaan surullisen vähäistä. Intiaa ylistetään väsymättömästi maailman suurimpana demokratiana, ja aina vaalien aikaan ilmassa on vimmaa, joka on mielenkiintoista kokea, siinä on urheilujuhlan tuntua, ja kaikki ripustavat toivonsa vaaleihin. Vaikka ne olisivat kuinka pettäneet ihmiset, on neljän tai viiden vuoden välein aina toivoa. Pyrimme puhumaan kaikille mahdollisille ihmisille muista tavoista olla poliittinen.

Suunnittelimme myös kohtapuoliin alkavaa varainkeruuta, jonka avulla voisimme perustaa infoshopin/kirjaston ja maksaa ihmisille blogiimme kirjoittamisesta. Jos tämä onnistuu, olisi se ensimmäinen kerta kun tekisimme jotain verkon ulkopuolella. Haluaisimme myös pystyä maksamaan kääntäjille anarkististen avaintekstien kääntämisestä intialaisille kielille.

- Koskaan ei ole helppoa olla anarkisti. Mitä erityisiä haasteita kohtaatte?

Sitä tavallista, vastustaessamme syvästi autoritäärisiä elämäntapoja. Intian ulkopuolella niihin suhtaudutaan yleensä suopeasti, koska ne yhdistetään marijuanaan, joogaan ja hengellisyyteen, Gandhiin ja väkivallattomuuteen, iloisesti tanssiviin ihmisiin ja värikkäisiin juhliin. Mutta se on kaikki huijausta. Se on patriarkaaliseen kasti-järjestelmään perustuva apartheid-yhteiskunta, joka ylistää tottelevaisuutta ja alistumista elämän jokaisella saralla ja rankaisee kaikenlaista kapinointia ja sopeutumattomuutta. Autoritäärinen eetos on juurtunut syvälle intialaiseen yhteiskuntaan, ja on peräisin myös muun muassa hindulaisista pyhistä kirjoituksista.

Anarkistina oleminen tarkoittaa pilkkaa vanhemmilta ja kavereilta, äärimmäistä epämukavuutta yhteiskuntamme yleisen toiminnan suhteen, vaikeutta sopia mihinkään, ja kamppailua löytääkseen minkäänlaista toveruutta. Ihmiset vastaavat epämiellyttäviin ajatuksiin herkästi jopa fyysisellä hyökkäyksellä. Nuoret yleisesti ovat hyvin turvattomassa asemassa tässä maassa, ja jos olet nainen ei sinulla ole juuri muuta vaihtoehtoa kuin alistua. Intia on äärimmäisen vihamielinen kaikkia sellaisia kohtaan, jotka eivät ole korkeaa kastia, hinduja ja heteroja cis-miehiä.

Järjestäytyminen on hitusen hankalampaa globaalissa etelässä. Väkivalta on arkisempaa ja virtaa vapaammin, ja suurin osa ihmisistä on köyhiä. Jos ei voi matkustaa tai jättää väliin yhtäkään työpäivää kuuden tai seitsemän päivän työviikosta, on vaikeaa kokoontua minkäänlaista toimintaa varten.

- Miten tavoitatte ihmisiä, miten levitätte ajatuksiamme?

Julkaisemalla verkossa erinäisillä sosiaalisen median kanavilla ja järjestämällä viikottaista lukupiiriä.

- Miten me täällä Suomessa voisimme auttaa teitä kamppailussanne? Näettekö jonkinlaisia yhteistyömahdollisuuksia?

Koska olemme kaukana toisistamme, paras tapa tukea meitä on tehdä se rahallisesti, ja meillä on käynnissä useampi varainkeruuhanke marginalisoitujen ihmisten auttamiseksi,. Kun aika koittaa, meitä voi auttaa keräämään varoja internetin ulkopuolella toteutettavaan hankkeeseemme.

Lisäksi voitte puhua kastijärjestelmästä ja Intian kamalasta patriarkaalisuudesta. Intialaisia naisia ei kohdella yhtään hyvin, tämä on heille planeettamme pahimpia paikkoja. Ja kastijärjestelmästä, joka on olennainen osa yhteiskuntarakennettamme, hädin tuskin tiedetään muualla maailmassa. Sen voidaan katsoa olevan maailman vanhin apartheidin ja orjuuden muoto. Levittäkää sanaa, tukekaa kastijärjestelmänvastaisia liikkeitä äänekkäästi, tukekaa rahallisesti sitä vastaan taistelevia marginalisoituja yhteisöjä. Jatkossa voimme lähettää linkkejä varainkeruukampanjoihin ja mielenkiintoisiin lukulistoihin.

Tämän lisäksi olemme järjestämässä kastijärjestelmänvastaisia ajattelijoita ja kirjailijoita puhumaan ja esittäytymään eurooppalaisille anarkistimessuille. Jos mielestänne sopisimme esittäytymään tällaisiin tapahtumiin Suomessa ja voitte auttaa meitä logistiikan tai majoittumisen kanssa, sekin olisi mahtavaa.

- Mitä terveisiä teillä on Punamustan Liekin lukijoille?

Dylan Thomasin runon viimeiset rivit:
älä astu yöhön sovinnolla / raivoa, riehu valon kuolemaa, raivoa raivoamalla.
Terveisiä kaikille, ja solidaarisuutta.

Mielivallaton

Työväenliike tarvitsee hullujen vapautuksen politiikkaa

Mielivallaton-kolumnipalstalla Jiko Kylén tutkii vasemmistolaisen liikkeen heikkoja kohtia ja piileviä mahdollisuuksia tavoitteenaan kumouksellisen potentiaalin kahleita purkavan itsekritiikin vaaliminen.

Toimintakyvyn, terveyden ja sairauden on politiikka on viime aikoina saanut uutta huomiota vasemmistossa. Perinteinen narratiivi kulkee saavutettavuuden, hoivan ja hyvinvointivaltion korostamisen kautta lääketieteen auktoriteettien termein. Kuitenkin toimintakykyjensä tai -tapojensa vuoksi marginalisoidut ihmiset itse pitävät ääntä sortoa tuottavista yhteiskunnallisista rakenteista, jotka eivät korjaannu olemassa olevaa järjestelmää uudistelemalla. Liberaalissa vasemmistossa vammaisista, sairaista ja hulluista puhutaan, kuten monien muidenkin marginalisoitujen ryhmien tapauksessa, puolustettavina tai suojeltavina vähemmistöinä, joiden oikeuksia väitetysti edistetään lakimuutoksilla ja hoitavaksi määriteltyjen instituutioiden rahoituksella. Vallankumouksellisessa liikkeessä puolestaan ymmärretään, että oikeudet eivät tarkoita vapautusta eivätkä normeista poikkeavien olemisen tapojen eliminointipyrkimykset tarkoita hoivaa.

Mielenterveyspolitiikka hiljentää hullujen äänet

Vammaisuus, sairaus ja hulluus limittyvät toisiinsa ja useissa tapauksissa voivat viitata samaan kokemukseen. Siinä missä kahden ensimmäisen kategorian kohdalla itsemääräämisoikeuteen liittyviä epäkohtia tunnistetaan jo laajemmin, hulluudesta ei juurikaan puhuta. Jopa kyseistä ryhmän poliittiseen itsemäärittelyyn omaksuttua sanaa vieroksutaan ilmoittaen, että korrekti nimitys on ”mielenterveyshäiriötä sairastava”, ”mielenterveyskuntoutuja” tai vastaava psykiatrian auktoriteettien päteväksi tekemä patologisoiva eli sairautta tarkoittava termi.

Hullujen puolesta puhuvat poliitikot tai muut kommentoijat eivät näe hulluutta poliittisena yhteiskunnallisesti tuotettuna ilmiönä, vaan lääketieteellisenä ongelmana. Ratkaisunkin on siten oltava yksilöön kohdistuva lääketieteellinen väliintulo, jota poliittisesti edistetään niin sanottujen hoitojen ja niiden resurssien lisäämisellä. Juurisyihin puuttumiseen ei löydy tietä, kun niiden uskotaan löytyvän yksilöiden aivoista ja siten kuuluvan maallikoille saavuttamattoman, psykiatrian objektiivisen asiantuntijatiedon piiriin. Suomalaisten vankkana tunnettu auktoriteettiusko ulottuu poliisien lisäksi myös muihin vankilajärjestelmän vartijoihin, joihin kuuluvat myös psykiatrian ammattilaiset.

Psykiatrian eugenistisista, poikkeaviksi määriteltyjen mielten eliminointiin tähtäävistä tavoitteista kertoo se, että viime aikoina pyrkimykset hulluuden aiheuttajan löytämiseen ovat saaneet kasvavaa suosiota. Psykiatrian raamattuna tunnetun diagnostisen käsikirjan (DSM) uudistusten suunnittelijat ovat kertoneet pyrkivänsä liittämään diagnooseihin biologisia, objektiivisia määritteitä (Cuthbert ym., 2026). Uraauurtavilta vaikuttavat DSM:n uudistukset ovat jatkumoa psykiatrian historiasta tutulle taipumukselle kerätä lääketieteellistä validiteettia ja valtaa fyysisesti vaikuttavien hoitomenetelmien kautta. Ihmisten huumaaminen (tai lobotomisoiminen tai sähköiskuttaminen) tottelevaisiksi ja rauhallisiksi on kustannustehokas keino laitospaikkojen nopeaan vapauttamiseen, ja vieläpä lääketeollisuudelle voitokkaalla tavalla.

Kuitenkin psykiatriateollisuuden rahalliset voitot ovat vain pieni osa siitä hyödystä, jonka poikkeavuuden tukahduttamisen, rankaisemisen, valvonnan ja kontrollin keinoja kehittävä, toimeenpaneva ja normalisoiva instituutio tuottaa omistavalle luokalle. Psykiatrian käsitteistä ja narratiiveista on tullut yleisesti hyväksytty kehys oman mielemme ymmärtämiselle, ja täten kyseisellä instituutiolla on käytännössä valta määritellä, kuinka suhtaudumme omiin ja toistemme ajatteluun ja toimintaan sekä niiden syihin, seurauksiin ja mahdollisuuksiin. Kyseinen valta on entistä vahvempi, kun sitä ei tunnisteta.

Holhoaminen kumpuaa toiseuttamisesta

Oman uskon on helppo ajatella nousevan huolesta tai välittämisestä, kun hulluus on opetettu näkemään muun vammaisuuden tai sairauden tapaan yksinomaan kärsimyksenä. Tämä on esimerkki sanismista eli syrjivästä ajattelutavasta, jonka mukaan ei-hulluus (sanity) on parempi kuin hulluus, ja täten hulluista välittäväksi esitetty politiikka tähtää hulluuden poistamiseen eli “parantamiseen”. Olennaista on holhotun ryhmän puolesta ja yli puhuminen ilman huomiota autonomian tai vapauden kysymyksiin. Ihmisryhmään suhtautumisesta paljastaa paljon se, että siihen kuuluvien henkilöiden eduksi ajatellaan laitoksiin sulkeminen tai aivojen lääketieteellinen muunteleminen. Toisaalta sanismi on myös sisäistettyä; hulluuden ja sen mukanaan tuoman sorron kokeminen tuottaa häpeää ja halua piilottaa tai tukahduttaa omia olemisen tapoja. Monet myös määrittelevät itseään psykiatrian patologisoivilla termeillä, kun hulluutta koskeva poliittinen tietoisuus ja vertaisten solidaarisuus puuttuu.

Holhoava suhtautuminen hulluihin ihmisiin ei ole välinpitämättämyyden vastakohta, vaan sen kääntöpuoli. Näitä kahta yhdistää tahallinen ja tahaton tietämättömyys. Niin sanottua mielenter-

veyspoliittiikkaa eli hullujen sortamisen työkalujen uudistuksia ajavat ei-hullut eivät ajattele hulluuden koskevan heitä itseään. Siksi he ovat niin sanotusti heikompien asialla, etuoikeutetun pelastajan roolissa. Suojeleminen, puolustaminen tai mikä tahansa niin sanottu radikaali empatia eivät pyri vapautukseen, koska ne kohdistetaan ylhäältä alaspäin toiseksi ja huonommaksi määriteltyyn ryhmään.

Ei ole sattumaa, että harva on kuullut hullujen ja psykiatrian selviytyjien vapautusliikkeestä, tai että hullujen äänet kuuluvat sosiaalisessa mediassa yhä vähemmän jos yhtään. Hullut eivät katoa, vaan heitä kadotetaan. Niin sanotun pakkohoidon ja pakkohuumaamisen eli psykiatrisen vangitsemisen kannatus pysyy vahvana, hiljaisena ja kyseenalaistamattomana normina. Psykiatriateollisuus hyötyy siitä, että ihmiset uskovat myyttiin aivojen kemiallisista epätasapainoista hulluuden aiheuttajana, koska silloin hulluus tuntuu tutummalta ongelmalta, samanlaiselta kuin fysiologiset sairaudet. Ongelmalta, jolle on olemassa yksiselitteinen ja kyseenalaistamaton, kaikille sopiva ratkaisu, josta kieltäytyminen kertoo niin ikään hulluudesta tai vähintään epärationaalisuudesta. Samalla hulluuden määrittelyn ja siihen suhtautumisen poliittinen ongelmallisuus on helppo unohtaa.

Psykiatrian valta tukahduttaa työväen toimijuuden

Marxilaisesta näkökulmasta hulluus voidaan käsittää osana kapitalistisen yhteiskunnan päällysrakennetta ideana ja suhteena, joka syntyy taloudellisen perustan määrittämänä ja muuttuu sen mukana. Olemme kaikki osallisia hulluuden tuottamiseen, ja samalla kaikki psykiatrian väkivaltakoneiston alaisia. Vasemmistossa yleisesti tunnistetaan psykiatrian ilmiselvät pintapuoliset ongelmat, kuten lääketeollisuuden voitontavoittelu tai yhteiskunnallisten ongelmien sysääminen yksilöiden syyksi. Pelkkä ongelmien tunnistaminen ei riitä. Emme myöskään voi ajatella psykiatrista sortoa vain lisäyksenä erilaisten sorrettujen vähemmistöjen listaan tai pelkästään työväen hämmentämisen tai hajauttamisen välineenä. Meidän on ymmärrettävä, kuinka ihmisyyden normaaliuden ja epänormaaliuden määrittely toimii olennaisena työkaluna kapitalismin kehityksessä ja ylläpitämisessä sekä historiallisesti että tänä päivänä. Mieliimme iskostettu ja institutionaalisesti toimeenpantu käsitys hulluudesta sairautena tai häiriönä edustaa myös itsestämme vieraantumista. Mikä voisikaan olla parempi esimerkki kapitalismin luonnollistamisesta ja ihmisyyden kieltämisestä kuin ympäristömme olosuhteiden aiheuttamien reaktioiden käsitteleminen yksilön aivokemian virheinä. Meidän on ymmärrettävä, että niin kauan kuin omistavan luokan hyödykseen kehittämät narratiivit määrittelevät tietoisuutemme, valta ei ole työväellä.

Psykiatrian lakkauttaminen ei tapahdu yhdellä päätöksellä tai yhdessä yössä, koska kyse on tiettyä yhteiskunnallista tarvetta täyttävän rakenteen lisäksi syvään juurtuneista ajattelutavoista, joista pois oppiminen lopullisesti tapahtuu vain materiaalisten olosuhteiden muuttuessa. Psykiatrian vallan murentaminen voidaan kuitenkin aloittaa esimerkiksi tarkastelemalla hulluuden ja ei-hulluuden näkyvyyttä liikkeessämme ja organisaatioissamme. Hullujen ja psykiatrian marginalisoimien ihmisten saavuttaminen on työväenliikkeelle olennaista. Meidän on tunnistettava, millaisia kapitalistisen yhteiskunnan hierarkioita organisaatiomme uusintavat ja tarkasteltava, kenen äänet eivät kuulu ja miksi. Emme voi houkutella vähemmistöjä mukaan kauniilla kutsuilla, vaan meidän on omalla toiminnallamme näytettävä, millaisille olemisen, käyttäytymisen ja ajattelemisen tavoille annamme arvoa sekä minkä vuoksi ja kenen hyödyksi taistelemme.

Hullut ja psykiatrian selviytyjät järjestäytyvät autonomisesti ja rakentavat liikettä tässä ja nyt, työväenliikkeestä irrallaan sekä sen osana ympäri maailmaa. Esimerkiksi psykiatriaa korvaavat vertaistuelliset tilat tarjoavat vallankumouksellisille tärkeitä oppeja hoivatyön uudelleen ajattelemisesta autonomian, itsemääräämisoikeuden ja vastavuoroisuuden lähtökohdista. Aito solidaarisuus ilmenee yhteen kietoutumisena, kun ymmärrämme, että psykiatria on yksi olennainen este luokkatietoisuuden kehittämiselle ja työväen toimivalle järjestäytymiselle. Ei riitä, että tuemme tai puolustamme hullujen vapautusliikettä, vaan työväenliikkeen on oltava myös hullujen vapautusliike.

Lähteet:

Cuthberth ym. (2026). The future of DSM: Role of candidate biomarkers and biological factors. American Journal of Psychiatry, 183(5).

TARVITSEEKO YRITYKSESI MAINOSTILAA?
TÄÄLTÄ SITÄ
ET SAA
Punamusta Liekki ei ole riippuvainen ulkopuolisesta rahoituksesta

VOISIKO TÄSSÄ OLLA SINUN KIRJOITTAMASI ARTIKKELI?

Punamusta Liekki etsii lisää henkilöitä toimitukseen!

Ota yhteyttä sähköpostitse punamusta.liekki@proton.me

TERVETULOA TAKAISIN!

20. 9. 2026

KÄRHUKAINEN